

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Na izdaja ob 4. zjutraj, na
štane mesečno Din 25.—, za po-
sredstvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica šte. 5/L
Telefon št. 2073 in 2044, ponoči tudi
št. 2034.
Recepti se ne vračajo.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2064.
Izdatnik: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2068
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem cen. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.425 — Praha čisto 78.180,
Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 17. oktobra.

Iz poročil o zaključnih pogajanjih za-
stran novih železniških tarifov izhaja,
da je ministristvo saobračaja vendar
nekoliko popustilo in da bo znašalo po-
višanje novih železniških tarifov nekaj
nad 5 %. Prvotno je železniška uprava
predlagala 20 do 25 odst. povišanje. Le
vztrajnemu odporu protirežimskega ča-
sopisja ter gospodarskih strokovnjakov
iz vse države, zlasti pa zastopnikov
iz Slovenije, se je posrečilo, da je
bila ta neposredna nevarnost odklonjena.
S tem je tudi Sloveniji in sloven-
skemu gospodarstvu prihranjenih mno-
go milijonov.

Iz gospodarskih krogov prihajajo v
poslednjem času neprestane pritožbe,
da konzum širokih slojev nazaduje in
da je zastoj trgovine in vsega gospo-
darskega življenja pripisovati v prvi
vrsti popolni izčrpanosti konzumenta
in njegovemu splošnemu osiromašenju.
Zaradi malomarnosti in gospodarske
ignorance voditeljev SLS in režimskih
strank v poslednjih letih smo danes
padli v pogledu konzumentske kapacite-
tete tako globoko, da se drži slovensko
prebivalstvo nad vodo le zaradi svoje
prirojene skromnosti, pridnosti in skrb-
nega gospodarstva. Če bi teh lastnosti
ne bilo, bi se že danes nahajali v usodni
in brezupni socialni krizi.

Le pomislimo, kaj vse mora Slovenija
poslednja leta nositi! Državne davčine
so le na videz popustile, dejansko pa so
še večje; v resnici izkazuje donos direk-
tnih davkov vedno večje iznos. Vrh
tega je poslednja leta davčni zakono-
dajalec izvršil dalekosežne revirne
davnih davčatev; olajšal je davčna bre-
mena gospodarsko jakim slojem, zato
pa naprtil nova bremena delovnim slo-
jem, uradništvu, delavcem, zasebnemu
nameščenstvu, mali trgovini in obrti.

Najhuje zlo pa je zadelo naše kraje
z novimi oblastnimi skupščinami. Kjer
so klerikalne večine iz popolnega
nerazumevanja gospodarske strukture
naložile slovenskemu konzumentu nove
milijonske oblastne davčine. To pome-
ni sprjo preobremenjenosti pravo socia-
lno in konzumentsko katastrofo.

Po drugi strani pa postajajo v vsakim
letom manjši krediti državnega prora-
čuna za Slovenijo. Med tem ko se za
mnoge druge pokrajine razdaja s polni-
mi pestmi, odhaja Slovenija praznih
rok. Beograjskim vladodržcem se je
celo posrečilo premočiti slovenske ob-
lastne samouprave, da so si napravile vse
državne bolnice in druge zdravstvene
ustanove, ki so globoko pasivne, brez
primernih državnih dotacij.

Nadalje vidimo, da izvaja hegemoni-
stični režim docela nezadostno in zgre-
šeno kreditno politiko. Narodna banka,
Državna hipotekarna banka, Poštna
hranilnica, Obrtna banka, Direkcija za
poljedelski kredit, vse te velike in s
stotinami milijonov dotirane ustanove
dele milijonske kredite za »Beograd in
okolice«, dočim padajo v Slovenijo le
neznatne drobtinice. Lani je bila prili-
ka, da dobe brezposelni v Sloveniji ne-
kak deset milijonov iz onih 150 mili-
jonov, ki jih je vlada dala kot pomoč
za kraje, kjer primanjkuje hrane. Po za-
slugi klerikalne dalekovidnosti in aku-
ratnosti je Slovenija, kjer sigurno pri-
manjkuje hrane, kakor malokje v naši
državi, odšla malone praznih rok. A še
to je bilo razdeljeno po partizanskih
principih. Javnost ni videla nobenega
obračuna.

Zadnjič je imel finančni odbor sejo.
Na hitro roko je večina po priznanju sa-
mega posl. Šečerova, člana koaliranih
strank, darovala beograjskim proteže-
jem in velekapitalistom skoro 30 mili-
jonov pri obračunu za obveznice vojne
škode. Naši Primorci pa naj še naprej
gledajo skozi prste. Niti en klerikalni
poslanec se ni oglasil, da bi pri tej pri-
liki tudi za Slovenijo izbil nekaj vojne
škode.

Sedaj so prišle tarife na vrsto. Vsak
slovenski gospodar je pričakoval, da se
bo zganila predvsem SLS in da bo nje-
no časopisje s poslanci vred zavpilo do
neba proti povišanju železniških tarif
na slovenskih progah. Mesto tega pa je
v klerikalnem taboru nastal tak pred-
potopni molk, kakor v puščavi. »Slove-
nec« si je še dovolil biti ogorčen, za-
kak se napredno časopisje toli razburja.
Počakajmo najprej, da vlada res tarife
poviša... Kakor da bi potlej še zale-
gel kak protest!

Sedaj so prišle tarife na vrsto. Vsak
slovenski gospodar je pričakoval, da se
bo zganila predvsem SLS in da bo nje-
no časopisje s poslanci vred zavpilo do
neba proti povišanju železniških tarif
na slovenskih progah. Mesto tega pa je
v klerikalnem taboru nastal tak pred-
potopni molk, kakor v puščavi. »Slove-
nec« si je še dovolil biti ogorčen, za-
kak se napredno časopisje toli razburja.
Počakajmo najprej, da vlada res tarife
poviša... Kakor da bi potlej še zale-
gel kak protest!

Samoupravne volitve v ČSR

Praga, 17. oktobra h. »Prager Presse«
izve po informacijah iz predsedstva repu-
blikanske stranke, da se namerava izvesti
volitve v nove deželne in okrajne zastope
še tekom jeseni. List piše: Verjetno je, da
se bodo volitve vršile 25. novembra ali
najkasneje 2. decembra. Glede posledic
teh volitev na nadaljnji razvoj politične
situacije se izvejo samo informacije te
vsebine, da je treba počakati volilnega izida
ker se pripisujejo volitvam v deželne za-
stope po manifestu politični značaj. Po
informacijah vašega dopisnika se bodo vo-
litve udeležile samo večje stranke.

Po čigavem naročilu dela Miloš Savčić

Ponovne Pribičevićeve izjave o Savčičevi akciji. — Skle-
pov KDK ne more ničesar spremeniti

Zagreb, 17. oktobra, n. Ker beograjski
tisk kljub odločnim demantijem še
vedno zatrjuje, da vodi Miloš Savčić
svojo akcijo v sporazumu s KDK, ali
pa vsaj z vednostjo in odobravanjem
Svetozarja Pribičevića, so se novi-
narji danes ponovno obrnili na go-
spoda Pribičevića in ga prosili za po-
jasnilo. G. Pribičević jim je med drugim
izjavil:

»Jutranji beograjski listi so zabele-
žili, da sta bila v Prometni banki pri
g. Savčiču poslanca SDS dr. Svetislav
Popović in Valerijan Pribičević in da
je bila ta konferenca članov SDS opa-
žena v političnih krogih. Ker ničesar ne
prikrivam pred javnostjo in nočem no-
bene zakulisne akcije, hočem pojasniti
ta sestanek poslancev SDS z g. Sav-
čičem.

Pred tremi dnevi je bil moj brat Va-
lerijan v Zagrebu in se je šel istega dne
vrnil v Beograd. Prosil sem ga, naj gre
k g. Savčiču in mu pove, da se mi ne
strinjamo z njegovo akcijo in da želi-
mo, da jo ustavi. Hočem biti korekten
in lojalen in nočem, da bi padla le sen-
ca suma na me in moje prijatelje. Da
vidimo nekakšno posebno in ločeno ak-
cijo s predstavnik sedanjih srbijanskih
strank. Naprosil sem Valerijana, naj po-
ve g. Savčiču, da nas prav nič ne inte-
resira mišljenje predstavnikov teh
strank in da ne želimo sprejeti nobene-
ga referata o njihovem mnenju. Dokler
se ne izpolnijo naše znane zahteve, ni-
mam sploh ničesar razgovarjati. To je
naše neomajno stališče, ki bi ga moral
g. Savčić upoštevati. Čeprav bi bil nje-
gov položaj v Beogradu še tako težak.

G. Savčić nima pravice voditi oddvo-
jene akcije in zlasti ne take, ki je v
nasprotju z našo politiko. Na sestanku
z g. Savčičem mu je Valerijan to goto-
vo povedal.

Iz posvetovanj g. Savčiča s političnimi
prvaki v Beogradu morem sklepati, da
je dobil mislijo za proučitev položaja,
toda ne z naše strani, temveč z druge
strani. V Beogradu sploh mislijo, da
bodo mogli s takimi akcijami vplivati
na sklepe plenuma KDK in na zborova-
nje v Sisku. Toda kmalu se bo poka-
zalo, da so bili tudi glede tega v veliki
zmoti.

Ob tej priliki moram demantirati tudi
trditve beograjskih listov o stališču
KDK do volilne vlade. Izključeno je, da
bi KDK pod katerimikoli pogoji in ka-
kršnakoli naj bi bila nova vlada, pristala
na koncentracijsko vlado. V Beogradu
se obnašajo, kakor da bi živeli na
Marsu, ker nečije poznati položaja v
naših krajih in razpoloženja KDK. Na-
dalje moram poudarjati, da KDK prav
nič ne zanima, kdo bo izvoljen za pred-
sednika Narodne skupščine. Kdorkoli bo
zavzel to mesto, ga bomo smatrali za
našega neprijatelja.

Savčičev sestanek z Joco Jovanovićem

Beograd, 17. oktobra, p. Nocoj se je vršil
od 5. do 7. v prostorih zavarovalnice »Sr-
bija« splošno opazen sestanek med inž.
Milošem Savčičem in voditeljem zemljorad-
nikov Joco Jovanovićem. Oba sta po sestanku
odklanjala vsako izjavo. G. Savčić bo jutri
nadaljeval svoje pomenke s politiki v Beo-
gradu. Za jutri se pričakuje sestanek z Aco
Stanojevićem.

Seja okrnjene Narodne skupščine

Razprava o nevarnih razmerah na železnicah. — Spreje-
ti zakoni o menicah, odvjetnikih in državnih pravdnikih

Beograd, 17. okt. p. Današnja dopoldan-
ska seja Nar. skupščine je nudila žalostno
sliko nedelavnosti Koroševčevega režima. Vlad
ni tisk neprestano naglašja, da je bil zadnji
skupščinski odmor potreben zato, da vlada
pripravi gradivo za Narodno skupščino —
Danes je bila že druga seja po enomeseč-
nem odmoru, toda skupščina še vedno ni
mogla pričeti z delom. Vsa današnja seja
ki je trajala od pol 11 do 13. je bila po-
svečena zgolj predlogom, ki so jih stavili
zemljoradniki.

Po prečitjanju zapisnika se je vnel med
zemljoradniki in vladno večino dolgotrajen
pepir, v katerem so zemljoradniki očitali
vladi nedelavnost in protestirali proti ne-
točnemu zapisniku.

Nato je prišel v razpravo nujni predlog
zemljoradnika Voje Lazića, v katerem za-
hteva, naj posebna anketa komisija pre-
išče vzroke neprestanih železniških nesreč
ter pozove krivce na odgovor. V utemelje-
vanju svojega predloga je Voja Lazić po-
vdarjal, da vladajo na naših železnicah ta-
ke razmere, da se ljudje boje vsakega dalj-
šega potovanja in da mora človek napra-
viti testament, predno se zaupa našim želez-
niški upravi. Glavni vzrok tega žalostnega
stanja vidi v koruptivni in partizanski
upravi.

Lazićevemu predlogu se je pridružil so-
cijalist Petijan, ki je zlasti kritiziral po-
stopanje z železniškim osebiem, kateremu
odtrgujejo mezde in mu poleg slabih plač
nalagajo še vedno nova davčna bremena.
Obirno se je bavil z razmerami, ki vladajo
v železniških delavnicah ter grajal posto-
panje prometnega ministra, ki ne skrbi za
potrebni material v svrhu popravila želez-
niškega parka. Vseh nesreč je največ krivo
slabo stanje železniških prog in lokomotiv;
drugi neposredni vzrok pa je beda osebja.

V odgovoru je prometni minister zavr-
žal vse očitke in se izjavil proti predla-
ganju komisij, češ da bo ministristvo samo
izvršilo preiskavo. V ostalem pa je nagla-
šal, da so železniške nesreče pri nas mnogo
redkeje nego drugod. Slabo stanje želez-
nic pa je posledica dejstva, da je bil ves
železniški park med vojno uničen. Po go-
voru ministra je vladna večina med prote-
sti zemljoradnikov predlog o anketni komi-
siji odklonila.

Ministri so nato odgovarjali na razna
vprašanja, na kar je bila seja ob 13 za-
ključena ter se je nadaljevala popoldne.

Popoldanska seja

Popoldanska seja Narodn. skupščine je
bila otvorena ob pol 18. Skupščina je tak-
oj prešla na dnevni red. Prvi je govoril
minister pravde Milorad Vujičić kratak
ekspozé o zakonih, ki so bili na dnevnem
redu, t. j. o menicnem, čekovnem, odvjet-
niškem in o zakonu o državnih pravdnikih.
Povdarjal je, da pomenijo vsi ti zakoni v
zvezi z zakonom o sodnikih in zakonom o
ustrojuju sodišč važen korak k unifikaciji
našega zakonodajstva. Določbe teh zaka-
nov bodo v marsičem preuredile naše no-
tranje razmere ter jih konsolidirale. Zlasti
z meničnim zakonom je odpravljena težka

zapreča za napredek našega gospodarstva,
ki je moralo doslej računati s celo vrsto
meničnih zakonov. Menični zakon odgova-
rja mednarodno priznanim meničnim nor-
mam. Pri njegovi izdelavi so sodelovale
vse zainteresirane ustanove in korporacije.

Zemljoradniški poslanec Voja Lazić je
predčital izjavo, o meničnem zakonu. V iz-
javi zagovarja naziranje, da predloženi za-
kon ni v skladu z ljudskimi potrebami, češ
da je naš narod nepismen, da je zakon sam
na sebi jako kompliciran in da ne štiti do-
volj kmečkega prebivalstva. Nato je skup-
ščita brez nadaljnje debate sprejela vse
štiri zakone s 156 : 5 glasovom.

S tem je bil dnevni red današnje seje iz-
črpan. Prihodnja seja bo jutri ob 10. dopol-
odne. Na dnevnem redu je interpelacija de-
mokratskega posl. Škerovića na ministra
financ o sklepu zveške oblasti, s katerim
se lastnina bivše črnogorske dinastije od-
vzema državi ter izročja oblasti. Druga roč-
ka dnevnega reda je razprava o begluški
uredbi za Bosno in Hercegovino.

Železniška nesreča
pri Zagrebu

Dugo Selo, 17. oktobra, r. Davi ob 8.15
je lonsko - polski vlak, ki je vozil z za-
mudo proti Zagrebu, zadel pri kretnici na
postaji v Dugem Selu v tovarni vlak, ki
so ga ranžirali. Strojevodji sta še v zad-
njem trenutku z vso močjo zavrla vlaka.
vendar pa nista mogla preprečiti nesreče.
Sunek je bil tako silen, da sta se poško-
dovali obe lokomotivi, par vagonov pa raz-
bilo. Osební vlak je bil kakor običajno poln
ljudi in se je zahvaliti samo sreči, da ni
došlo do grozne katastrofe. Poškodovani
so bili samo neki seljak na ušesu in dve
seljankini na glavi. Krivdo zaradi nezgode
zvrčajo nekateri na prometno osebje, zdi
pa se, da je vzrok nezgode slabo funkcionir-
anje pokvarjenih signalnih aparatov.

Kraljev dar za Sokolski dom
na Sušaku

Sušak, 17. oktobra, č. Dvorna pisarna je
poslala sušaškemu sokolskemu društvu
15.000 Din kot podporo za zgradbo sokol-
skega doma na Sušaku. V pismu se pravi,
da je pisarna dvora N. Vel. kralja doznala,
da se namerava na zapadni meji zgraditi
Sokolski dom in pošilja zato prvo podporo
za tako potrebno in hvalevredno podjelo.

Imenovanja v diplomaciji

Beograd, 17. oktobra, p. Kralj je podpisal
ukaz, s katerim sta imenovana dr. Miho Mo-
škatal za poslaniškega svetnika pri Vatik-
anu, konzul v Celovcu dr. Mirko Milošević pa
za generalnega konzula.

Bolezen romunske kraljice
vdove

Bukarešta, 17. oktobra g. Kraljica Marija je
obolela na lahki španski in je morala ostati v
postelji. Trenutno biva kraljica v Balčku.

„Zeppelin“ poleti letos še enkrat v Ameriko
Navdušen sprejem posadke v Newyorku. — Čim bo zra-
koplav popravljen, se vrne v Evropo. — Jeseni preleti še
enkrat Ocean

Newyork, 17. oktobra g. Zastopnik
dr. Eckenerja v Newyorku Hugh All je
izjavil: »Grof Zeppelin« bo takoj, ko
bo zrakoplov popravljen, odletel nazaj
v Nemčijo, ne da bi prej obiskal ame-
riške države, kakor je prvotno name-
raval. Kakov bo se izve, namerava zra-
koplav v letošnjem letu še enkrat leteti
iz Nemčije v Ameriko.

Posadki zrakoplova »Zeppelina« je
pridržalo mesto Newyork nad vse svečan-
ski sprejem. Na sto tisoče ljudi je po-
zdravljalo posadko na njenem potu
skozi mesto do mestne hiše in jo ne-
prestanu obmetavalo s cvetjem. Med
velikanskim navdušenjem množice je po-

zdravil posadko newyorški župan.
Množica je bila tako navdušena, da je
mestoma predrla policijske kordone in
zaprla sprevodu pot.

Berlin, 17. oktobra g. Potniki »Grofa
Zeppelina« so po večini naročili prostote
tudi za povratek. Ameriški tovarnar
Robert Rainer, ki je izjavil, da se ne bo
nikdar več vozil v zrakoplovu, je tudi
že kupil povratni listek. V brzojavki,
ki jo je poslal svojim prijateljem v
Heidelberg, sporoča iz Lakehursta:
»Danes smo srečno tukaj. Močno sem
prehlajen. Sprejem je bil veličasten.
Vrnem se seveda spet z zrakoplovom.«

Zanimive izjave dr. Vladka Mačka

Posvetovanja v Pragi. — Akcija Miloša Savčiča. — Prva skup-
na manifestacija Hrvatov in prečanskih Srbov. — Rezultat ško-
fovske konference

Zagreb, 17. oktobra, n. Ko je danes pred-
sednik KDK dr. Vladimir Maček odhajal
iz sabornice, so ga obkolili novinarji in ga
obsluži v vprašanji.

Na vprašanje, kako je bilo v Pragi, je
odgovoril:

»Bilo je dobro, toda po posebnem sklepu
konference ne bomo dajali nobenih izjav
do sestanka plenuma mednarodnega agrar-
nega biroja v Pragi, ki se bo sestal v po-
četku decembra.«

»Ali bo šel g. Pribičević z vami v
Prago?«

»To se zelo lahko zgodi.«

»Kdo bo sodeloval na seji plenuma med-
narodnega agrarnega biroja?«

»To je težko povedati, ker sedaj na
primer na konferenci v Pragi ni bilo Boj-
garov, ki niso dobili potrebnih listov, glede
srbijanskih zemljoradnikov pa ne vem, ali
so bili povabljeni.«

»Kaj morete povedati o sestanku z
Macedoncem?«

»Citajte praške liste; več tudi vam ne
morem povedati.«

»Beograjski tisk piše, da so v Pragi vpli-
vali na vas, da bi zavzeli blažje stališče v
reševanju sedanje državne krize. Ali je to
res?«

»Na mene ni nihče vplival, če bi bilo
treba na koga vplivati, bi bilo pred vsem
potrebno na one v Beogradu.«

„Nezaslišano razsipanje državnega denarja“

Celo d.mokrati se bunijo proti nepravilnim sklepom finanč-
nega odbora, s katerimi bo oškodovana država za 50 milijonov

Beograd, 17. oktobra p. Nocoj se je vr-
šila seja demokratskega poslanskega kluba,
ki je v glavnem razpravljala o sklepu
finančnega odbora, s katerim se je določil
tečaj vojne škode. Demokratski poslanci,
člani finančnega odbora, so se pritoževali
radi previsoki odmerjenega tečaja ter
zahtevali, da se sklep finančnega odbora
prekliče in določi mesto sklenjenega tečaja
1 : 5 tečaj 1 : 9, kakor ga je predlagala
sama Trgovska zbornica v Beogradu. Sklep
finančnega odbora pomeni nezaslišano raz-

sipanje državnega denarja in bi stal držav-
no blagajno do 50 milijonov Din.

Nato je klub razpravljaj o jutrišnjem
dnevnem redu seje Narodne skupščine. Pri-
hodnja seja kluba se bo vršila v petek
popoldne. Na to sejo bodo poklicani vsi po-
slanci demokratskega kluba. Razpravljali
bodo o vprašanju izvolitve novega pred-
sedništva Narodne skupščine in članov fi-
nančnega odbora v zvezi s predstojecim
rednim zasedanjem Narodne skupščine.

Dalmatinska Orjuna proti hegemonističnemu
režimuResolucija oblastnega odbora Orjune v Splitu. — Ostra obsodba
velesrbskih provokacij. — Napačna vest o izključitvi naciona-
lističnih voditeljev

Split, 17. oktobra, n. Na seji oblastnega
odbora Orjune je bilo v celoti odobreno
poročilo članov Bartulovića in dr. Bulata,
nakar je bila soglasno sprejeta resolucija,
ki ostro obsodja sedanji režim ter njegove
načrte za razbitje Orjune in preganjanje
vplivnih Orjunašev. Glede na to bodo po-
zvani vsi mestni odbori, naj nedisciplini-
rane člane eksemplarično kaznujejo. Ako
pa mestni odbori tega ne bodo storili, bodo
predlagani, da se razpuste. Resolucija ob-
soja nadalje postopanje nekaterih Orjuna-
šev, ki so šli na proslavo v Beograd v or-

junaških uniformah z aktivnimi ministri in
ki vzdržujejo z režimom najtesnejše zve-
ze. Obsojajo se izdajalski poskusi parti-
zanskih špekulantov, da na obalah ogro-
ženega Jadrana razdvoje narodne sile,
ustvarjajoče na versko - separatistični pod-
lagi srnaovske organizacije. Končno ob-
soja sprejeta resolucija, da se je pri pro-
slavi prebitja solunske fronte dovolilo kil-
canje Veliki Srbiji. Vest o izključitvi dr.
Bartulovića in dr. Bulata iz splitske Or-
june je bila neresnična.

Ratifikacija trgovinskih pogodb

Beograd, 17. oktobra, p. Danes popoldne
se je vršila seja skupščinskega odbora za
pretrse trgovinskih konvencij, ki so bile
sklenjene med našo državo in Albanijo,
Estonijo, Latiško ter Egiptom. Odbor je
sprejel vse predložene konvencije brez de-
bate.

Posledice nettunskih konvencij

Split, 17. okt. c. Uprava premogovnika
Monte Promina je odpuštila iz službe di-
rektorja inž. Kramerja, ki je na zadnji se-
ji te družbe zahteval nacionalizacijo pod-
jetja. Uprava ga je odpuštila haje zaradi
tega, ker je sumila, da je v zvezi s kam-
panjo, ki se je vodila proti tej družbi v
jugoslovenskem tisku.

200.000 delavcev v Poruhrju
na cesti

Kelmorajn, 17. oktobra, (lo.) Ker so se
pogajanja med delojemalci in delodajalci v
poruhrski kovinski industriji ponesrečila, je
bila odpovedana služba koncem tekočega
tedna 200.000 delavcem vsehviš 30.000 name-
ščencem Kruppovih tovarn v Essenu.

Žrtve železniške nesreče
v Angliji

London, 17. oktobra, (lo.) Po velikem tru-
lu se je posrečilo identificirati 13 žrtev želez-
niške nesreče pri Carlfieldu. Sedem žr-
tev so identificirali sorodniki in prijatelji,
drugi šest pa z mračni. Stanje ranjenecov je
zadovoljivo.

Snica o škofovskih posvetovanjih v Zagrebu

Intencije informacije o poteku zagrebske konference. — Paški nuncij se je zavzel za dr. Korošca in pobijal stališče hrvaških škofov

Zagreb, 17. oktobra

Skofovska konferenca, oziroma eksekutivni odbor jugoslovenskega episkopata je završil svoje posvete. O teh posvetih je izšlo v ponedeljek službeno sporočilo, ki omenja nekatere sklepe dvodnevne razprave in navaja kot udeležence poleg papeževga nuncija msgr. Pellegrinettija nadškofe iz Zagreba, Sarajeva in Beograda ter pet drugih škofov, med njimi ljubljanskega. Rezultat konference je docela tak, kakor sem ga napovedal v svojem dopisu pred tednom dni. Moje informacije o ozadju, o zakulisni borbi, kakor tudi o ciljih sklicateljev te konference so bile točne in zanesljive. Zato ni niti en klerikalni list ugriznil v polemiko, čeprav je moj članek vzbudil občo pozornost. Le »Slovenec« se je omejil na droben »dementi«, kjer pravi, da se konference ne bo bavila s političnimi vprašanji ali s sedanjim političnim položajem. Zagrebski sicer gostobesedna »Narodna politika« pa sploh ni znila besedice o tej zadevi.

V ponedeljek izdani komunikacije naglašajo, da so na konferenci razpravljali samo o verskih in cerkvenih vprašanjih.

Jaz pa vam lahko na podlagi verodostojnih poročil sporočim, da se oba dneva ni o ničemer drugim razpravljalo kakor o političnih vprašanjih, to je o odnosu katoliške cerkve, episkopata in klera do države. Kar se navaja v komunikaciji, so bila le postranska vprašanja, ki se lahko rešujejo docela normalno v delokrogu samega episkopata brez potrebe, da jim da svoj »placet« še papeški nuncij. Sestavljač komunikacije se je moral mučiti, kakor sem informiran, da je našel predmete, ki so bili baže edini, o katerih se je razpravljalo. Težko je bilo prikriti glavno stvar, glavno svrhu konference. V ostalem je sam djakovski škof dr. Akšamović priznal poročevalcu »Novosti«, da so razpravljali o političnem položaju.

Kadar se govori s cerkvenim predstavnikom, je treba dobro premisliti in dobro stilizirati postavljena vprašanja. To pa zna malokateri novinar. Ako na pr. vprašate soudeležence konference, ali je bila na dnevnem redu tudi točka, da naj se podpira Koroševa vlada in ali je režim Velje Vukičevića v interesu klerikalcev, potem je prirodno, da vam bo vsakdo odločno odvrnil, da take točke se ne bilo na dnevnem redu. Vaši čitatelji se bodo še spominjali, da sem točno obrazložil, v čem je spor. Ena stran je za to, da postani tako zvana katoliška akcija docela religiozna, druga stran pa hoče, da se uporabi v politično-strankarske svrhe.

To je za episkopat seve »versko in cerkveno vprašanje« par excellence. O tem je v glavnem episkopat tudi razpravljaj. Službeni komunikacije niti ne trdi, da so razpravljali samo »verskih in cerkvenih vprašanjih«, ki jih komunike navaja. Treba je le dobro čitati in razumeti komunikacije med vrsticami. Kdo pa je bil toli naiven, da bi od škofovske konference pričakoval, da bodo s konference, ki so jo prav skrbno izločili od javnosti in ki ji niso prisostvovali niti vsi škofje, obesili na koncu na velik zvon, kaj so razpravljali in kaj vse so govorili?

Tik pred konferenco je objavila zagrebska klerikalna »Narodna politika«, da prekinja vsako polemiko s sarajevskim »Katoliškim tednikom«. Ta pa je objavil baš 1. oktobra v posebnem izdanju celo vrsto dokumentov in avtoritativnih argumentov proti temu, da se spjelje katoliški verski pokret v borbno klerikalno stranko. To se iznaša, da je bil že l. 1919. ustanovljen vrhovni forum klerikalne politike, tako zvani senijoriat, ki si v svojih pravih prisojca docela »tajni značaj« (paragraf 1) in ki s posebno zaprisego obvezuje vsakega člana, da bo varoval tajnost in dajal odgovor senijoratu »za vse svoje zasebno in javno življenje«. Tedaj udruženje po primeru framsonskih udruženj!

Druge oktoberske številke »Katoliškega tednika« je javila, da se ustanavlja v Sarajevu novo izvenstrankarsko glasilo z nalogo, da pobija katolicizmu pogubno in protinacionalno raboto klerikalcev. List objavlja tudi prispevek 5000 Din od sarajevskega nadškofa dr. Savića v to svrhu.

Izven dvoma je tedaj, da je prispel nadškof Savić v Zagreb z namenom, da na konferenci odločno brani svoje stališče ter da stavi predlog, naj katoliški episkopat v trenutku, ko so se vse prečanske stranke združile v KDK, za katero je ves katoliški narod naših krajev s pravoslavni prečanskimi Srbi vred, ko gre za odločilno borbo v prilog osnovnih pravic, — odzove svoji krščanski dolžnosti in pridruži javno svojemu narodu. Slično je govoril tudi škof Akšamović nekim svojim prijateljem.

G. Korošec se je po pravici zbal takega predloga, saj bi mu vzel ono važnost, zaradi katere ga drže in potrebujejo v Beogradu, in je zahteval intervencijo samega papeškega nuncija. Ta naj bi z visoko avtoriteto same Sv. stolice udaril poskus revolte proti sedanjemu režimu.

Msgr. Pellegrinetti je to svojo nalogo v polni meri izvršil. »Je li sme katoliška cerkev pričeti odkrito borbo proti sizmatični oblasti

v času, ko ta ne le borbo odklanja, marveč se celo pripravlja h konkordatu, ki bi bil ugodnejši od konkordatov z mnogimi katoliškimi državami? Sme li katoliški episkopat kot celota stopiti v borbo v prilog »nacionalnih sentimentalnosti«, dokler ni ograjena sama katoliška cerkev v njenih večnih načelih? In to v trenutku, ko je sizmatični Beograd postavil, čeprav samo formalno, uglednega katoliškega duhovnika sebi na čelo? Ne, ne more. Katoliška cerkev se ravna po načelu, da se ne zaganja v nobeno vlado in da živi z njo v miru, dokler niso ograjene njene prerogative...«

Tako je nekako govoril na konferenci apostolski nuncij. »Obzorovemu« uredniku pa je taisti nuncij odgovoril na vsa kočljiva vprašanja naslednje: »Mi smo hladnokrvni, mirni in ne odgovarjamo na napade. Vse presojamo s stališča večnosti, ker je tudi misija katoliške cerkve večnostna.«

Tedaj: Vse »sub specie aeternitatis«. Meni je zlohotnejši pristavil, da je treba to »presojanje s stališča večnosti« tolmačiti nekako takole: Msgr. Pellegrinetti je napel vse sile, da izdeistvuje dober konkordat. Dobremu konkordatu sledi kardinalski klobuk. Kardinalski klobuk pa odpira Italijanu še možnost dostopa do prestola Petrovega naslednika.

Ali ni tedaj vse to res posmatrano z večnostnega stališča?

V to večnost seveda ne spadajo lapalije, kakršna je borba vsega naroda za svoja prava.

Nadškof Savić je odpotoval takoj po konferenci naglo na Dunaj škof Jeglič je odšel ad sedes apostolorum.

Nar. posl. A. Košutić pa odpravlja v današnjem »Dому« nad vse ostro kampanjo proti klerikalcem ter proti vmešavanju papeškega nuncija v notranje zadeve naše države.

Položaj je sedaj čist in jasein.

V. V.

Kar napišejo, vse je laž

Klerikalce silno vznemirja akcija g. Miloša Savića. Občutek imajo, da jim je opasna in zato je razumljivo, da so v prvi zmedenosti skušali Savičeve razgovore predstaviti kot nekaj, kar je naperjeno proti SDS. »Slovenec« je v terek z vslovesnostjo proglasil, da je g. Savić »bivši pravak SDS, ki je takoj po Pribeževićevih prvih nastopih izstopil iz SDS«, kar bi po domače značilo, da je g. Savić v kritičnem času iz svoje stranke dezertiral. Drugi dan, v sredo, ko je bila znana Pribeževićeva izjava, da je akcija g. Savića čisto privatna, je pa »Slovenec« obrnil. Sedaj pripoveduje javnosti, da je »vsaka akcija g. Savića storjena na prošnjo Pribeževića, ki se nahaja v zelo težavnem položaju.« — Isti Savić, ki se je (v terek v »Slovenec«) skregal s Pribeževićem, je v sredo že zopet Pribeževićev posrednik in skuša vse stori, da reši SDS, iz katere je izstopil, ker njene politike ne odobrava! Tako je klerikalna logika — a ne more biti drugačna, ker je ena kakor druga trditelj čestitega katoliškega glasila od kraja do konca lažniva.

Otvoritev grškega parlamenta

Atene, 17. oktobra g. Dopoldne ob 11. je bila v navzočnosti 150 poslancev s slovesno službo božjo otvorjena poslanska zbornica. Ministrski predsednik Venizelos je prečital odlok o pričetku dela v parlamentu, nakar je bila seja takoj zaključena. Jutri se vrše volitve predsednika, v petek pa bodo sestavljeni parlamentarni odbori, nakar se bo takoj pričelo z delom.

Venizelosa amnestija za Pangalosa

Atene, 17. oktobra g. Vlada je sklenila proglasiti amnestijo za vse politične zločine, ki so bili izvršeni po letu 1925. Pobudo za to amnestijo je dal ministrski predsednik Venizelos, pravosodni minister pa je izdelal zakon, ki ga je min. svet soglasno odobril. Zakon bo v prihodnjih dnevih predložen zbornici. Amnestija se bo nanašala tudi na Pangalosa. Venizelos utemeljuje svoj predlog s tem, da je treba v dobi mirovne dela pozabiti na diktature.

Fiasco komunističnega plebiscita v Nemčiji

Berlin, 17. okt. (be.). Komunistična akcija glede referendumu proti gradnji nove križarke se je popolnoma ponesrečila. Liste so bile zaključene včeraj in komunisti so zbrali komaj dva milijona podpisov, ako ravno so prejeli pri zadnjih volitvah v državni zbor nad štiri milijone glasov.

Zopet nazadovanje avstrijskih socializmov

Dunaj, 17. oktobra. (be.) Pri volitvah zastupnikov v avstrijsko zvezno armado so socialisti nazadovali od 9364 na 6297 glasov in prejeli 61 mandatov namesto dosedanjih 118.

Rumena in bela knjiga o pariškem sporazumu

Paris, 17. oktobra. (be.) Zunanje ministrstvo pripravlja rumeno knjigo o francosko-angleškem pomorskem dogovoru. London, 17. oktobra. (pa.) Angleška bela knjiga o pomorskem sporazumu s Francijo bo obsegala 60 strani.

Hud poraz klerikalne stranke v Aržišah

Zagorje, 16. oktobra

Pri občinskih volitvah, ki so se vršile preteklo nedeljo v Aržišah, je klerikalna stranka doživela hud poraz, ki je tem občutnejši, ker podaja nov dokaz splošnega nazadovanja SLS v Sloveniji. Dolgo vrsto let je SLS imela to precej obsežno občino v svojih rokah. Šele pri predzadnjih občinskih volitvah se je posrečilo naprednjakom, da so občinsko upravo dobili v svoje roke, vendar pa je imela SLS izmed 25 mandatov doslej 11, kar je predstavljalo precejšnjo opozicijo. Nedeljske občinske volitve so končno klerikalcem prizadejale nepričakovano hud udarec. Kljub silni agitaciji so si priborili komaj še 5 mandatov, dočim so jih 6 gladko izgubili.

Od 566 volilcev se je volitev udeležilo njih 452 torej 85 %. Volilnih skrinjic je bilo 5: prvi dve sta bili klerikalni, tretja »Delavsko-kmečka«, ali »županove liste«, ostali dve pa sta pripadali SDS in narodnemu delavstvu. Na obe listi SLS je padlo komaj 88 glasov, dočim je Delavsko-kmečka lista dobila z 218 glasovi 12 mandatov in obe napredni listi s 145 glasovi 8 mandatov.

Razmerje v dosežanju občinskega zastopstva je bilo naslednje: klerikalci 11 zastopnikov, delavci 5 in demokrati 9. Ako ravno so demokrati glasovali od zadnjih skupščinskih volitev porasli od 129 na 145, so tokrat prikrajšani za en mandat — to pa zaradi velike udeležbe volilcev, ki je seveda povečala tudi količino. A število klerikalnih glasov je po zadnjih skupščinskih volitvah padlo od 117 na 88! Da je Delavsko-kmečka lista dobila veliko število glasov, je umljivo, ker so se nekateri pridružili pristajam dosežanju župana. Omenimo pa lahko, da so nekateri odborniki, izvoljeni na tej listi, neoporečno narodni in demokratični možje.

Z izidom volitev smo lahko zadovoljni v zavesti, da je število naših glasov napredovalo kljub temu, da so se ravno proti listi SDS in listi narodnega delavstva posluževali nasprotniki z lepaki in osebo agitacijo podlih hujškarj in absolutno utemeljenih očitkov, s katerimi jim je samoto po pot uspelo vloviti nekaj kalinov.

Nikakor ne moremo mirno preko dejstva, da je župni upravitelj v Izlakah g. Osolnik v nedeljo pri jutranji maši na prični opozorili vernike, da se vršilo občinskih volitev od 8. do 18 in naj pazijo, da ne zamude, ker cerkevna ura nekoliko — peša. Posebej jih je s posvečenega mesta opozoril, da pripada prva skrinjica SLS, druga pa »našim delavcem«. A tudi to opozorilo je bilo zaman in klerikalcem ne bi niti Blažev žegen mogel pomagati pred porazom, ki je dokaz vedno živahnejšega prebujanja naših ljudi. Klerikalne trdnjave so pričele padati in to upravičuje naše pričakovanje, da bo kmalu padel tudi režim zavožene klerikalne politike.

Politika francoskih socializmov

Pariz, 17. okt. s. Socialistični člani finančnega odbora objavljajo posebno poročilo o večerajšnji odborovi seji. V poročilu zatrjujejo, da je poslanec Renaud naglašal, da Francija ne more prenesti poravnave v višini 45 milijard frankov in da je treba pod vsakim pogojem stediti. Renaud je priporočil, naj bi se enoletna vojaška služba uvedla namesto s 1. novembrom že s 1. majem 1930. Dalje je kritiziral izdatke za utrdbne na vzhodni meji in zahteval, naj bi pri izvedbi tega načrta sodeloval finančni odbor. Končno je bilo sklenjeno zaprositi vojnega ministra Painlevéja, naj bi o teh vprašanjih poročal v odboru.

Pred obnovitvijo ameriško-sovjetskih trgovinskih odnošajev

New York, 17. okt. s. Kakor sporoča International General Electric Company, je sklenila družba s sovjetsko vlado pogodbo, za obnovitev trgovinskih odnošajev s sovjetsko Rusijo. V zvezi s tem se družba odpove iz caristične dave izvirajočih terjatev v višini 1.750.000, dočim se sovjetska vlada obveže, da bo v dveh letih nabavila za pet do deset milijonov dolarjev aparatov in drugega materiala. Če bo posel izvršen v redu, se lahko pogodba za pet let podaljša. Garancijo za pogodbo nudi ruska državna banka. To pogodbo smatrajo v finančnih krogih za najpomembnejši korak, ki naj obnovi ameriško-sovjetske trgovinske odnošaje. Sklenjena je bila sporazumno z državnim departamentom.

Nankinska vlada ugodila švicarskemu in nemškemu protestu

Nanking, 17. okt. (lo.) Nemški in švicarski poslanik sta protestirala pri vladi, ker so bili v Kašgaru aretirani člani nemške ekspedicije, ki je nabirala pod vodstvom Švicarja Bossharda starine. Bosshard je brzojavil, da ga kašgarske oblasti ne pustje naprej in da so tudi zaplenile dragocen znanstveni material. Na predstavo poslaničkov je vlada obljubila, da bo odredila oblastim v Kašgaru, naj ekspedicijo izpuste in ji vrnejo zaplenjeni material.

Prva smrtna obsodba v Italiji izrečena

Rim, 17. okt. g. Danes popoldne ob treh je izrekel izredni tribunal za zaščito države razsodbo v razpravi proti komunistoma Spadoniju in Della Maggiora. Spadoni je bil obsojen na 18 let ječe, Della Maggiora pa na smrt. Zadnji je bil obdolžen, da je ustrelil dva fašista, dočim mu je Spadoni prekrbilo orožje. Ta primer je prvi, da je izredno sodišče za zaščito države izreko smrtno kazen. Ze 50 let ni bila v Italiji izvršena smrtna kazen.

Ahmed Zogu še ne bo kronan

Beograd, 17. oktobra. s. Kakor poročajo iz Tirane, je bilo kronanje kralja Ahmeda Zogu, ki je bilo prvotno določeno na dan 28. novembra, odloženo do januarja ali februarja prihodnjega leta, ker se bodo priprave za svačenoosti še pravej zavlekale.

Še en manifest cesarja Karla pred 10 leti

Slovanski narodi enodušno odklanjajo federalizacijo. — Vojska dobi papirnati manifest mesto kruha. — Madžari prepričujejo svet o svoji demokratičnosti in sklenejo večno nedeljivost Ogrske. — Narodno veče v Zagrebu se konstituira

Manifest cesarja Karla o federativni preuredbi Avstrije je bil slaboten klic moža, ki hoče s par besedami potolažiti nastajajoči vihar. Narod, ki jim je veljal cesarjev proglas, so se bili že davno, obrnili od Habsburžanov in od Avstrije in jim je bilo pozno prizadevanje vlade ter njene obljube samo prazen zvok. Jugoslovenci in Čehi, kojih narodni program je daleko presegal vse navidezne koncesije, ki jim jih je nudila dunajska vlada brez konkretnih podrobnosti, so odklonili manifest na celi črti. Njih poslanci so izjavili na merodajnem mestu, da sta jugoslovensko in čehoslovvaško vprašanje že davno prenehali biti notranji avstrijski zadevi in da spadata v okvir problema, ki ga bo reševala in rešila na temelju pravice samoodločbe narodov svetovna mirovna konferenca.

Cesar je 17. oktobra ponovlj manifest svoji zvesti vojski in mornarici, ki sta bili v takem stanju, da sta bili potrebni vsega preje nego papirnatih sladkih besed. Jugovzhodna armada centralnih sil je pod stalnim pritiskom srbske vojske izgubljala položaj za položajem, armada v Ukrajini je kolebala in so se v njej začeli nevarni poskusi upora, vojska ob Pjavi pa je po zadnji neuspešni ofenzivi samo še čakala svojega konca. Vse pa je bilo raztrgano, sestradano in nejevoljno. Mesto kruha in obleke je vojska začudena poslušala cesarjevo dnevno povelje o federalizaciji države in dobila vtis, da je sam cesar začel deliti svojo nesrečno državo.

Naša javnost v zaledju je enodušno odklonila Karlovo obljubo. Listi so dajali duška svoji nejevolji nad zahrbtnim poskusom, pod krinko federativne prenosne ohraniti stari nasilni dualistični režim nadvlade Nemcev in Madžarov v obeh državnih polovicah. Iz nemških krogov so prihajale vesti o mrzličnih naporih nemških nacionalcev, ki so v zvezi z ministrskim predsednikom Husarekom skušali rešiti, kolikor mogoče in zaokrožiti Nemško Avstrijo tako, da bi čim več Slovanov ostalo pod njih oblastjo.

V zunanjem odseku avstrijskih delegacij ponavljajo zastopniki vseh nemških narodov neomajno svoje zahteve po svobodnih državah, sklicujoč se na štirinajst točk Wilsonovih, ki so že postale legalna baza za bodočo ureditev razmerja med bivšimi avstrijskimi narodnostmi. Vsi zastopniki so bili složni v tem, da manifest ne more imeti nikakih političnih posledic, ker se država neminovno bliža razpadu. Dnevi države so šteti in prepozno je lečenje umirajočega organizma s slabotno državno-pravno formulo.

Cesarjeva beseda je zanimala javnost samo en dan, nakar so jo narodi pozabili tako temeljito, kakor da nikoli ni bila izrečena in kakor da nikoli ni bilo niti Avstrije niti cesarja. Vsa pozornost je osredotočena na diplomatske note, ki sta jih izmenjavali ameriška in nemška vlada. Z Avstrijo ni nihče več računal.

V Budimpešti je grof Tisza naenkrat občutil svojo globoko demokracijo in izjavljaj, da se Madžarom ni treba prilagajati valu demokracije, ki prihaja z zapada, ker da Madžarska že od nekdaj temelji na principih demokracije. Opozicija grofa Karolyija ogorčena in s smehom odgovarja na to smelo laž in ves svet se čudi predznosti madžarskega

Finančnik Strong †

New York, 17. okt. (be.) Na težki operaciji je umrl guverner newyorške Federal Reserve Bank Benjamin Strong. Nadomestoval ga bo začasno predsednik nadzorstvenega sveta Macgarran.

Strong si je pridobil velike zasluge za sodelovanje mednarodnih emisijskih bank. Rojen je bil 22. dec. 1872 v Fishkillu v državi New York. Svojo karijero je pričel kot navaden bančni uradnik. L. 1914. je bil izvoljen za guvernerja newyorške Federal Reserve Bank.

Herman Sudermann nevarno obolel

Berlin, 17. okt. s. Pisatelj Herman Sudermann, ki je lani še zdrav in čil slavil 70 letnico rojstva, je nevarno obolel. Prepekljati so ga morali v sanatorij. Leva stran telesa mu je popolnoma ohromela.

Uvoz živine v Italijo zopet dovoljen

Sužak, 17. oktobra. n. Doslej se je preprež uvoza živine v Italijo nanašala na vse države, ki so uvažale živino v Italijo. Danes je bila ta prepoved ukinjena za uvoz žive živine s Sužaka na Reko. Ni znano, ali je prepoved splošno ukinjena, ali pa se nanaša samo na uvoz živine preko Sužaka v Italijo.

skega magnata. Tisza ogorčen odbija tudi očitke, da so nemadžarske narodnosti zatirane, njegovi pristaši pa psujejo slovaške poslance z veleizdajalci. Madžarski parlament je nato še enkrat slavnostno zaključil večno nedeljivost Madžarske, toda ta zaključek deset dni kasneje ni ovrnil zmagovalcev, da ne bi pričeli z delitvijo te namišljeno nedotakljive države.

Medtem sporočajo jugoslovenski in čehoslovvaški delegatje iz inozemstva, da se zakoniti zastopniki obeh narodov nočejo več pogajati z Avstrijo, marveč prepuščajo odločitev svetovnemu kongresu. Ves brezglavi Dunaj se razburi, Budimpešta ponavlja svoje puhle grožnje, v Zagrebu pa se konstituira Narodno veče pod predsedstvom dr. Korošca, Svetozarja Pribeževića in dr. Pavelića. Narodno veče ostane v permanciji, zveze z Dunajem in Budimpešto so pretrgane: Ovrsto-ogrski Jugoslovenci so dobili svoj suvereni državni forum, ki prevzema agende iz lastne moči, dokler ob prevratu vsi posli sami po sebi ne preidejo nanj. Jugoslavija je začela dobivati vidno formo. Vseeno pa poročajo listi o silnem optimizmu cesarja Karla, ki je uverjen, da se bo še vse dobro izteklo. Naši ljudje se smejejo iz srca nad toliko naivnostjo...

Konstituiranje Narodnega Veča kot vrhovne narodne instance

Dne 5. oktobra 1918. so se sestali v Zagrebu poslanci Slovencev, Hrvatov in Srbov iz vseh pokrajin, ki so pripadale avstro-ogrski monarhiji ter so izvolili iz svoje sredine veliki osrednji odbor Narodnega Veča, ki naj bi, ko se približa odločilna ura, prevzel vrhovno narodno oblast.

Ta trenutek je nastopil, ko je cesar Karl s svojim federalističnim manifestom napravil 16. oktobra svoj zadnji veliki poskus, da reši monarhijo. Člani osrednjega vodstva NV so se zbrali 17. oktobra popoldne v Zagrebu v dvorani hrvatskega sabora. Seja je trajala 3 dni. Dne 17. oktobra se je osrednji odbor konstituiral ter je izvolil predsedništvo, ki je bilo sestavljeno takole: predsednik dr. Anton Korošec, podpredsednika Svetozar Pribežević in dr. Ante Pavelić, tajniki dr. Mate Drinković, dr. Srgjan Budisavljević in dr. Ivan Lorković.

Ker je dr. Korošec že par dni na to odpotoval v Švico, odkoder se je vrnil šele koncem novembra v Beograd, kjer so se bila medtem pričela pogajanja za ujedinenje, je v odločilnem času dejansko vodil NV Svetozar Pribežević v sporazumu z dr. Pavelićem. Tajništvo NV se je ob prevratu spopadlo še tako, da so tajniki prevzeli referate za posamezne pokrajine ter si v to svrhu organizirali posebne pisarne. Ko se je NV proglasilo za suvereno oblast SHS, je prevzel tajništvo za Slovenijo doktor Albert Kramer.

V Osrednjem odboru NV so bili iz Slovenije kot delegata JDS dr. Albert Kramer in Ivan Hribar, kot namestnika dr. Vek. Kukovec in dr. Vl. Ravničar, za društvo »Edinost« v Trstu doktor Ivan Čok, namestnik dr. Josip Wilfan, za SLS pa dr. Anton Korošec, dr. Lovro Pogačnik in dr. Izidor Cankar, kot namestniki dr. Ivan Benković, prof. B. Remec in dr. Josip Jerić. Soc. dem. stranka takrat še ni imela svojega delegata. Pozneje je bil kooptiran še doktor Otokar Rybaf.

Premijera

„Noblove nagrade“

Snoči se je vršila premijera Bergmannove komedije »Noblova nagrada«, ki jo stelejo med najboljša dela švedske literature. Bili smo jo zelo veseli, kajti malo je sodobnih iger, ki bi bile tako krepke po zasnutku in po izvedbi. Vsi značaji so orisani nadpovprečno in se globoko dojmijo gledalcev.

Režija g. Carla Debevoce je bila prav dobra, igralci g. Skrbinsk, Rogoz, Jan, Lipah, Sarcin in Posokar kakor tudi igralke gđ. Debeljakova, ga. Medvedova in ga. Rakarjeva povsem na svojem mestu. Izboren je bil dialog med gđ. Debeljakovo in go. Medvedovo v tretjem dejanju.

A. P.

Tudi v Londonu se je podrla hiša

London, 17. oktobra. (be.) Snoči se je porušila stara dvonadstropna hiša. Dve osebi sta bili ubiti in 10 težko ranjenih.

Hmeljski trg

Zatec, 17. oktobra. h. Danes so bili sklenjeni znatni nakupi na deželi in tudi v mestu. Povpraševalo se je v glavnem za hmelj najboljše kakovosti in boljše srednje vrste. Cene so bile od 1700 do 2050 Kč. Končna tendenca je za prvostveno blago trdna. Za slabe kvalitete so se cene dobro držale.

Naši kraji in ljudje

Maršal Franchet d'Espérey v naši sredi

Sprejem na glavnem kolodvoru. — »Poznam Ljubljano, poznam dobro njeno zgodovino.« — Ovacije prebivalstva

Ljubljana, 17. oktobra.

V kraljevem salonskem vagonu se je s popoldanskim potniškim vlakom ob 13.53 pripehjal iz Splita preko Zagreba v Ljubljano maršal Franchet d'Espérey. K sprejemu so se na glavnem kolodvoru že dobre pol ure pred prihodom vlaka zbrali številni predstavniki ljubljanskih vojaških in civilnih oblasti, društev in korporacij. Poleg konzularnega zbora s francoskim konzulom g. Neuvilleom na čelu so odličnega gosta pričakovali med drugimi poveljniki pravek divizijske oblasti general Milan Nedić s pobočnikom, veliki župan z uradništvom, predsednik viš. sodišča dr. Rogina z mnogimi sodniki, narodni poslanec ljubljanski dr. Kramer, mestni župan dr. Puc z občinskimi svetovalci, rektor univerze dr. Milan Vidmar z več vseučiliškimi profesorji, policijski direktor dr. Guštin, predsednik Francoskega instituta dr. Pretmar, kot zastopnik Pen-kluba in Narodnega gledališča Oton Župančič, namestnik odsotnega škofa stolni dekan Nadrah, predsednik pododbora UROIR inž. Bevc, nadalje zastopniki Sokolskega saveza, Orla, narodnega ženstva. Skratka, bila je na kolodvoru zastopana vsa prominentna ljubljanska družba, dočim so se zmalj pred kolodvorom in po Miklošičevi cesti zmetle v gost špalir velike množice šolske mladine in ostalega prebivalstva. Ljubljana se je že zjutraj okrasila z zastavami in je tako na najvidnejši način manifestirala svojo radost nad prihodom velikega francoskega vojskovođe.

Sprejem na kolodvoru

Takoj po prihodu vlaka je dodeljen spremljevalec maršala poročnik vojnega broda g. Klinar prijavil divizijskemu poveljniku prihod maršala. Ko se je maršal, ki je bil oblečen v civilno obleko, pojavil na stopnicah vagona, ga je zbrano občinstvo pozdravilo s toplimi ovacijami. Maršal, stasit gospod vidno najčvrstejšega zdravja, ki mu niti na lahno pobeljenih lasih ni poznati njegovih 72 let, se je navzlic dolgemu utrudljivemu potovanju po Jugoslaviji sves in prijazno smehljal rokoval s prisotnimi. Župan Puc je pozdravil maršala v imenu Ljubljane v francoskem jeziku in maršal se je ljubezljivo zahvalil, povdarjajoč svoje veselje, da more obiskati lepo slovensko prestolnico.

S perona se je maršal podal v čakalnico I. razreda, kjer se je zahvalil za dobrodošlico z naslednjimi besedami:

Maršalova zahvala

— Zahvaljujem se vam za lep sprejem, ki me je presenetil. Odkar je bil po strašni svetovni vojni sklenjen mir, se mi je petkrat nudila prilika, da sem posetil Jugoslavijo, nikoli pa doslej žal nisem utegnil obiskati tudi Slovenije. A

tokrat mi je dejal Nj. V. kralj v Beogradu: »Le oglejte si ta najlepši del naše države, ki ga jaz, kraljica in naša otroka tako ljubimo, da prebijemo tam

njeno zgodovino in bi želel ogledati nekatera dela.»

V mali zadregi zaradi te neprilakovane, simpatične želje visokega gosta je general Nedić ljubezljivo omenil nekaj o sporedu, nakar je maršal smehljal pritrtil:

— Dobro, pa po programu!... Posebno presrečno se je nato razgo-

Maršal zapuša kolodvor v spremstvu komandanta dravske divizije, generala Milana Nedića

vse poletjel! Odločil sem se torej in posetil to pot tudi Slovenijo, da prebijem nekaj časa v Ljubljani. Prihajam pa med vas le kot turist.

Neposredno v zvezi s temi besedami, je maršal izražal željo, da bi si predvsem rad ogledal muzej in biblioteko, češ: Ljubljano poznam, dobro poznam

varjal z Otonom Župančičem in izjavil, da utegne zvečer posetiti dramo.

Prenagla vožnja v hotel

V spremljevalstvu divizionarja se je maršal podal iz čakalnice do avtomobila, da se odpelje v hotel Union. Vse je bilo pripravljeno, da bo visokemu gostu na manifestanten način podan dokaz toplih simpatij vse Ljubljane. Zlasti mladina z zastavicami in cvetjem v rokah je radostno pričakovala zmagovalca s solunske fronte. Toda v tem pogledu sprejem žal ni bil spretno aranžiran. Limuzina, v kateri se je vozil odlični gost, je bila zaprta in je na čelu ostalih avtomobilov prenašala zdirjala izpred kolodvora po Miklošičevi cesti. Tisoči mladine in prebivalstva so videli pač avtokolono, a se niso niti utegnili zavesti, v katerem vozu sedi maršal. Tisočeri pozdravni vzkliki, ki so se hoteli izvit množici iz srca, so obšli v grlih. Dekleta so skoro v zadregi stiskala v rokah cvetje in šopke, namenjene maršalu. V hipu je vrsta avtomobilov izgnila proti Unionu. Aranžman sprejema je popolnoma odpovedal, česar bi pač ne bilo treba...

Maršalovi poseti

Ko se je neštevilna množica zgnatla pred hotelom in zlasti pred vogalom, kjer ima naš visoki gost v prvem nadstropju svojo sobo, se maršal kljub vzklikanju ljudstva in vedno novo doha-

jajčim množicam ni prikazal pri oknu ali na balkonu. Sprejel je medtem francoskega konzula in naše predstavnike ter sprejel na znanje spored prireditve ob njegovem bivanju.

Ob 16. pa je maršal zopet zapustil hotel, ki ga čuva častna straža, in je izvršil posete pri vojaških, civilnih in cerkvenih oblastih. Zvečer se je na francoskem konzulatu vršila recepcija.

Ogenj v Zoisovi palači

Ljubljana, 17. oktobra.

V bivši Zoisovi, odnosno Kozinovi starinski palači na Bregu je nastala kmalu po poldnevni nevarnosti velikega požara, ki se pa k sreči ni mogel razviti, ker je bil kmalu opažen. V drugem nadstropju se adaptirajo prostori za šolsko stanovanje inž. Dušana Serneca. Pri polaganju tlaka in drugih delih je zaposlenih več mizarjev. V hladnem vremenu jih je jelo zebsti, pa so se dopoldne odločili, da zakurijo v glinasti peči.

Tekom opoldanskega odmora so nekateri stanovalci v hiši začutili močan vonj po tlenju, nakar je nekdo stopil v prazno stanovanje ter opazil, da se vali od tam dušek dim. Baš tedaj so se vrnili na delo tudi mizarji, ki so takoj ugotovili, da se je zaradi preveč zakurjene peči vnelo v stropu tramovje.

Poskušali so sprva nevarnost sami odstraniti. Ker pa je jel udarjati dim tudi že iz raznih razpok v stropu, so slednjič obvestili rešilno postajo. Gasilci so se v največji naglici podali pred hišo z motorno brizgalno ter v nekaj hipih napeljali cevi v drugo nadstropje. Morali so prebiti zid, nakar se le so opazili, da je v ognju strop treh sob. Razkopali so strop v dveh sobah in eni predstobi prvega nadstropja ter strop ene sobe v I. nadstropju. Po dveh urah napornega dela so odstranili nadaljno nevarnost požara, ki bi lahko postal usoden za vso znamenito palačo. — Ogenj je tudi že v tem obsegu napravil nad 10.000 Din škode, ki pa je krita z zavarovalnico.

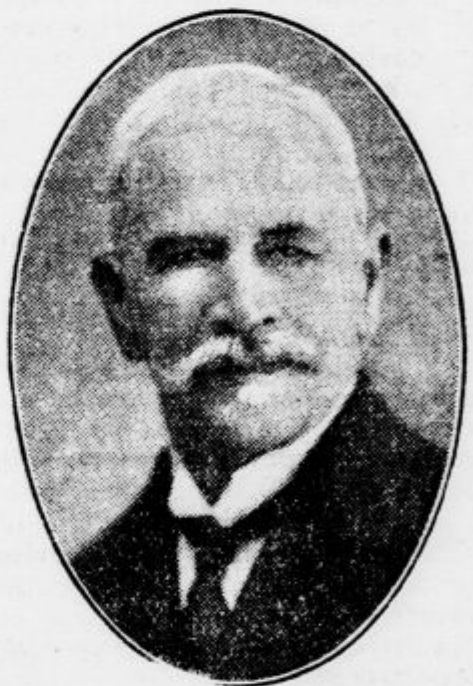
Pri mojstru makrobiotike

Ljubljana, 17. oktobra.

Makrobiotika je veda, kako se doseže dolgo življenje. Lahko bi se šli o njej učiti k g. Francetu Mulačku, ki bo jutri, v četrtek, praznoval zlati jubilej zveste službe v enem in istem podjetju.

Dosti sivolasih gospodov stoji v obširni Mayerjevi trgovini za pulci, pa sem pobral kar na levi pravega, kje bi našel 79-letnega jubilarja. »To sem pa jaz« je z veseljem smehom odgovoril visok korenjak.

— Oni. Onikal sem ga, ker je zavijtel meter kakor kraljevič Marko svoj buzdovan. Zato sem mu moral tudi verjeti, da je pravi in res vse, kar mi je pravil takole: — V 79 sem, 64 let sem že za »pudelnom« in jutri bo ravno pol stoletja, kar sem pri tej le hiši. Rojen sem v Ljubljani in l. 1864. sem se šel učiti k Ivanu Veču pri »Solincu«. Nato sem šel v službo k Fran-

Moj ljubi mladič!

Odšel si moraš iz doma, predno se obrtiš, ureti si

NIVEA-CREMO

Videti boš, da očišča bratje in prepreči vsako ranitev kože. Saj sam vem: NIVEA-KREMA je edina krema, ki vsebuje Eucerit, in v tem temelji njen učinek. Ne pušča nobenega blekca na seboj in stord, da izgledaš mladostno in dobro negovan. Je nočna in dnevna krema obnem. Se danes si pošljem svojček. 222

Glasbene Matice. V Matico pa nisem mogel, ker nas je bilo v trgovini še malo in smo imeli toliko dela, da sva s Tekavčičem bila večkrat tudi do polnoči v službi. Pa nisva črhala besede, saj je bila takrat navada taka, in vseeno sva bila dobre volje, vživala nedelje, si še kaj prihranila in postala priletna. Moj sin Francej je že podpolkovnik, saj ga pozna, Josip je uradnik pri Kmetijski družbi, hčerka je pa vdova. Kaj se hoče!...

Po zraku je zažvižgal meter, da odpodi črno misel — pa je stal zopet visoko vzravnani junak pred menoj, ki ga ne more upogniti niti osem križev. Zadovoljnost žarj obrazu sivemu Sokolu, vzorniku svojih mlajših tovarišev v službi, vzorniku vsem pri poštvovalnem delu za narod. Le en nauk uči makrobiotika: delo.

Takemu možu odkritosrčne čestitke!

Tatvine potepuha

Ljubljana, 17. oktobra.

V okolici Dravljah in St. Vida se že nekaj časa potepa neznan mlad šlovec, govoreč štatersko narečje. Najraje se na večer približa hišam ter poprosi ljudi za prenočišče. Ker imajo naši ljudje z ubogimi poponiki še vedno dovolj usmiljenja, njegovo prošnjo neradi odbijejo in ga sprejmejo pod streho. Po navadi ga tudi pogoste z večerjo ali zajutrkom. Toda v mnogih primerih so se ljudje že bridko pokesali, ker se je izkazal prosllec za prenočišče kot navaden lopov in tat, ki izrablja prenočevanje v svrhu osledstva za tatinskimi prilikami. Potepuha so nekateri že ovadili policiji, vendar mu varnostne oblasti doslej še niso mogle do živoga.

Prednočnim se je zasledovanju potepuh zglasil v Dravljah pri Peterčevi hiši. Kakor navadno je prišel tožiti, da se mu zelo slabo godi in da je na poti proti domu, tj. v zeleno Starejško. Lagal je, da mu je zmanjkalo denarja v Ljubljani, kjer je iskal delo. Peterčevim se je navidez simpatični fant zasmilil. Dali so mu večerje, nakar jim je pohajčal izročil svoje listine, da jih shranijo do prihodnjega jutra. Peterčevi jih niso prečitali. Odkazali so mu prenočišče v hlevu, zjutraj pa so mu postregli z zajtrkom, nakar jo je prenočevalec dozdvočno ves hvaležen odkuril naprej po svetu. Potepal se je in beračil okrog po bližnjih vaseh. Davi je Peterčeva Ivanka zopet opazila imenovanega neznanca. Ki je prišel rano zjutraj iz hleva ter brez besed in opravičila smuknil okrog vogala. Peterčevi so tekom dopoldneva odšli od doma po raznih poslih in niso slutili, kaj se godi med tem časom v hiši. Že okrog 9. se je priplazil zviti potepuh nazaj do hiše, odprl vrata s ponarejenim ključem in tekom dobre četrt ure prebrskal stanovanje.

Ko se je domača hiš vrnila okrog poldne domov, je našla v hiši vse prometano ter predale vseh omar odprte. V strahu je ugotovila, da je tat pobral iz omar zlate zapestno uro, več zlatih ovratnih verižic, 2 zlati moški verižici, 2 zlati broški za narodno nošo, več parov uhanov, mnogo druge zlatnine in par novih moških čevljev. Kakor so Peterčevi izračunali, jim je napravil drzni tat za več tisoč dinarjev škode. Po tem drznem vladu se je nevarni zlikovec, o katerem je znano, da mu je ime France ter da je doma nekje iz pujske okolice, izgnil kakor kafr.

Halo! Pride! Pride!

TEROR

Gigantski vefilim krvave ruske revolucije z

LON CHANEYEM

v gl. vlogi. Pride! Elitni kino Matica

Vladni organ za amnestijo vseh korupcionistov

Kdor ne verjame, naj čita:

V Beogradu je prišel izhajati rezimski list pod imenom »Tribuna«. Da bi zadovoljil čim večjo avtoritativnost, izhaja list v latinici in se predstavlja kot hrvaško glasilo.

Naši javnosti citiramo zaradi obeležja in pa da se vidi, kako in čemu se troši denar prečasnih davkoplačevalcev, naslednji odstavek iz članka poslednje številke:

»Brez dvoma bi bilo v interesu države, da se končno avtoritativno in nedvoumno izjavi, naj se prošlost izroči pozabi in naj se »afere« več ne pogrevajo. Oni, o katerih se je predpostavljalo, da so bili zapleteni v te afere, se lahko na ta način najlažje izmotajo in se morejo docela umakniti v ozadje. Večina teh ljudi tudi ne želi kaj drugega, dočim je danes izpostavljena strahu, da bi mogli nekega dne pasti kot žrtev demagoških gest lastnih strank. Amnestija za vse korupcijske afere, v kakršni koli obliki, bi brez dvoma mnogo pripomogla k razčiščenju političnega položaja.»

Amnestija vseh korupcijskih afer... To je kvintesenca kleroradikalnega režima!

E, nizko smo padli, da si upa rezimski list javno in sredi prestolnice in v posmeh vsega sodstva in vse poštene javnosti v naši državi proglasiti potrebo amnestije vseh korupcijskih afer.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

Senzacija! Premijera! Prvič v Ljubljani! Popolnoma novo!

V senci Skagerraka

(Pomorski kadet)

Film nemške vojne mornarice. — Morje v svojem divjem elementu! — Grozna katastrofalna eksplozija na ladji. — Prijatelj v nevarnosti. — Žrtev.

V glavni vlogi WALTER SLEZAK in drugi znani igralci.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama.

Začetek ob 8. zvečer.

Četrtek, 18.: »Krog s kredom«. Red C. Petek, 19.: Zaprtlo.

Sobota, 20.: Zaprtlo. (V opernem gledališču proslava g. Avgusta Danilova.)

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Četrtek, 18.: »Boccaccio«. Premijerski abonma.

Petek, 19.: »Salome«. Za lanske C - abonente.

Sobota, 20. ob 8. zvečer: »Stvar Makropulos«. Proslava 40-letnice umetniškega delovanja gospe Avuste Danilove. Izven.

Narodno gledališče v Mariboru

Četrtek, 18.: »Moj oče je imel prav«. C. Ku-poni.

Lanske abonente reda C opozarja gledališka uprava, da imajo v petek, dne 19. t. m. za lanske abonma zadnjo predstavo iz sicer vzporedne sezone »Salome«, ki je koncem lanske sezone ni mogla odigrati za vse abonente. Lanske abonente reda C prosimo, da prinesejo s seboj lanske glasnice izkaznice in se s nimi izkažejo pri biljejniški. Izrecno pa opozarjamo one p. n. abonente, ki so se letos za

novi vpisali v ta abonma, da za nje petkova predstava ne velja.

»Boccaccio« v ljubljanski operi. V četrtek, 18. oktobra zvečer vzporedno ljubljansko gledališče po presledku več let zopet izredno pri-ljubljeno in melodijozno Suppejevo opero »Boccaccio«, ki je napisana po znanih zgodbah de Cameronovih. V operi nastopijo naše najboljške moči v režiji g. Povheta in pod taktirko g. Balatke. Delo je vestno pripravljeno in pričrni smo, da bo lahka in lepa. Suppejeva glasba zadovoljila naše občinstvo. Predstava se vrši za premijerski abonma.

Komedija »Krog s kredom« se igra v četrtek 18. t. m. v ljubljanski drami za letošnje abonente reda C. Komedija je vlezabavna in je našemu občinstvu v splošnem zelo ugajala.

G. Avgusta Danilova, ena najzlasnejših članic slovenskega gledališča, praznuje v soboto 20. t. m. 40-letnico svojega umetniškega udeleževanja na slovenskem odru. Od tej prilike se uprizarji Čapkova »Stvar Makropulos«, v kateri ima slavljena eno izmed glavnih vlog. Predstava se vrši v soboto 20. t. m. ob 20. uri v opernem gledališču in je izven abonmala. Predprodaja se že vrši pri dnevni blagajni v operi.

Svetovnaznani čelist Gaspar Cassado koncertira v Ljubljani v petek, dne 26. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Mislimo, da je odveč naštevati vse odlične vrline, ki jih

ima virtuoz na tem kraljevskem instrumentu. V vsakem mestu pomeni njegov koncert triumf koncertne sezone in neprilicani smo, da bo v vsakem oziru uspel tudi v Ljubljani. Čelist Cassado koncertira dan pred ljubljanskim koncertom tudi v Mariboru. Predprodaja za ljubljanski koncert je v Matični knjižarni.

Literarni večer D. S. Merežkovskega v Zagrebu. V terek zvečer sta nastopila v Zagrebu največji živeči ruski romanopisec D. S. Merežkovskij in njegova žena pesnica Zinaida Hippis. Merežkovskij je prečital poglavje iz svojega najnovejšega spisa o Napoleonu, Zinaida Hippis pa spomine na Tolstega in nekaj svojih pesmi. Dvorana je bila polna izbranega občinstva.

»Prodana nevesta« v Parizu. Češki listi poročajo o velikih pripravah za slavnostno jubilejno uprizoritev »Prodane neveste« v pariški Opera comique. Maferko bo pela gdč. Ferraldi, primadona Komične opere, Kecal njen prvi basist gosp. Allard, plese pa je nastudiral bivši član ljubljanskega baleta gosp. Vlček s svojo partnerico gdč. Wisakov. Premijera bo dne 26. t. m. v navzočnosti predsednika francoske republike, ministrov, poslancev, diplomatov itd. Uvodni članek o Smetani bo spisal za Glasilaški list sam prosvetni minister Herriot. »Prodana nevesta« se bo uprizorila tudi v drugih francoskih mestih; strasbourška opera jo je že uvrstila v svoj repertoar. Vzporodja z njo razvijajo čehi vzgledno propagando za svojo muziko, likovno umetnost in literaturo.

Boj za tisoče, stotice in milijone

prične 7. novembra. Ta dan prične zrebanje milijonskega razreda drž. razr. loterije. Srečke so že dosele v njih morejo lastniki od danes dalje obnoviti. Radi ogromnega števila dobrot bo trajalo zrebanje skozi ves mesec. Lastnike srečk opozarjamo že sedaj, da bomo redno vsak dan objavljali v »Jutru«, »Slov. Narodu« in tedensko v »Domovini« one iz zrebanja srečk, ki so bile kupljene pri nas, tako da našim igralcem ne bo potrebno povpraševati po bankah in drugih zavodih. Tudi bomo onim, ki jim bodo srečke izrebane za male dobrote, izrebane srečke zamenjali za neizrebane, da bodo mogli nadaljevati igranje na visoke in večje dobrote. To pa le tolikim, kolikor bo neobnovljenih srečk na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Domače vesti

„Življenje in svet“

Izšla je 16. številka našega podučno-zabavnega tednika z naslednjo vsebino: Nadaljuje se romantično-vesela ukrajinska »duma« »Zakleti kozaki«.

Članek »Kako se vzgaja naš oficirski naraščaj« nas seznaja z zgodovino in delovanjem Vojne akademije v Beogradu.

Prirodoslovno medicinskega značaja je sila interesantna razprava »Človeške železe — pa kriminal in blaznija«.

Vsakdo bo z nenavadnim zanimanjem prečital članek Edgara Wallacea, »najbolj čitanega pisatelja Anglije«, z naslovom »Moje izkušnje z zločinci«.

Dne 17. oktobra je poteklo 500 let, kar je bila nasilno usmrčena Veronika Deseniška, junakinja naših dram. K. B. objavlja nekatere zgodovinske zanimivosti o nji; kot literarna ilustracija je objavljen iz Novečarove drame »Herman Celjski« prizor, ki se tiče Veronikine smrti.

Razliko med severnim in južnim tečajem pojasnjuje poljubno spisan članek iz petersburgskega strokovnjaka.

Znani slovenski raziskovalec Siama in Indije inž. Ferdo Lupša se oglašata s člankom »Moji doživljaji s kobro«.

Kapitan Rudolf Črnič piše o svojih vtisih iz Marsella, skladatelj Eini Adamič pa nadaljuje svoj potopis po Bolgariji.

Umetniška priloga prinaša posnetek Ego-Planinske »Grad Kamen pri Begunjah«, zanimiv ostanek naše davne preteklosti, dočim je na naslovni strani Justinov lesorez starega Celjskega gradu.

Vsebinske številke je torej zelo pestra in mikavna, cena posameznega izvida — 2 dinarja — pa smešno nizka. Življenje in svet« se naračja pri upravi, Ljubljana, Presernova ulica 54.

• Promocija. G. Milan Dular, belgijski konzul in ravnatelj Ljubljanskega velešolja, je 16. t. m. promoviral na univerzi v Bruslju za doktorja ekonomske politike. Čestitamo!

• Odlikovanje. Predsednik francoske republike je dr. Ljubo Popovića, bivšega narodnega poslanca in urednika »Oslobodjenca«, odlikoval s križcem legije časti.

• Promocija. Gdčna. Nikola Grassešljiva, vnučnika prvega slovenskega župana v Ljubljani, gosp. Petra Grassešljiva, in hčerka višjega državnega pravdnika g. dr. Mirka Grassešljiva, je dne 12. oktobra na zagrebški univerzi promovirala za magistro farmacije.

• Proslava 10letnice naše mornarice. Dne 31. oktobra poteče 10 let, odkar so na vojnih brodivih bivše avstro-ogrsko mornarice zaplapolale naše trobojnice. Naša volna mornarica bo na področju III. (Kotorske) obalske komande proslavila ta dan kot svojo slavo na posebno slovesen način. Proslava se vrši v krogu 3. pomorske vazduhoplovne komande v Kumboru (Boka Kotorska). Domačin proslave je komandant III. P. O. K. kontreadmiral Metod F. Koch.

• Osebnosti s pošto. Za zvaničnike v 3. skupini so postavljeni naslednji dnevničarji po čl. 306. fin. zak.: Antonija Tufat, Marija Pavlin, Gabrijela Vidmar in Anica Mohorič na ravnateljstvu, Ant. Pečar v Ljutomeru, Karolina Šeme v Šostanju, Olga Zupančič v Vojniku, Anka Blasin v Gornji Radgoni, Alojzija Adamič v Gornjem gradu, Al. Škerjanc na Ljubljani 7, Franja Adamič v Konjicah, Angela Veršec, Vida Stadler in Mara Tratinč v Celju, Marija Slapar na Viču, Karla Vutkovič v Radečah pri Zidanem mostu, Katka Butala v Črnomlju, Iva Šmuc v Ljubljani 1, St. Gerl in Fr. Traven pri ter. teh. sekciji v Ljubljani. — Za dnevničarje so postavljeni: Anica Urbanc na Ljubljani 1, Franja Pikš na Mariboru 1, Jos. Mehle v Gorjah pri Bledu in Fr. Trontelj v Strnišču. — Premišljeni so: pb. ur. II/3 Ljuba Živko iz Pragerskega na Maribor 1; pb. ur. II/4 Iva Peterneš iz Jesenic — Fuzine v Škofjo Loko, Julka Albrecht iz Ljubljane 4 v Pristavo, Marica Zor iz Viča na Ljubljano 1 in Marija Klatter iz Šmarja pri Jelšah v Mežico; pisar. III/2 Jožica Zavrtnik kot telefonistka III/2 na Ljubljano 1; telefonistka III/3 Berta Toplič iz Slovenjgradca v Mežo, Avguštna Juh iz Ljubljane 5 v Slovensko Bistrico in Ema Burdian iz Celja v Črno pri Prevaljah. — Prestanek službe: Dnevničarka Antonija Sosič na Mariboru 1 je podala ostavko na pošto službo. — Za vodstvo pogodbenih pošt so napravili izpite: Milena Auernik, Helena Höglar, Elizabeta Jaklič, Terezija Lotrič, Antonija Branišelj, Nežka Petek in Pavla Kapun.

• Sodniki bodo v službi nosili togo. Novi zakon o sodnikih, ki dobi obvezno moč dne 1. aprila 1929, vsebuje tudi člen, da bodo sodniki v službi nosili togo.

S tem členom se predvideva, da bodo sodniki v službi nosili togo, sodniško haljo (togo) in čepico. S tem členom se predvideva, da bodo sodniki v službi nosili togo, sodniško haljo (togo) in čepico.

• Pokojninski zavod za nameščence v Sloveniji. Dne 15. novembra se bo v Pokojninskem zavodu v Ljubljani vršila vo-

litev delegatov in njihovih namestnikov za glavno skupščino Pokojninskega zavoda za Slovenijo in Dalmacijo s sedežem v Ljubljani. Izvoljenih bo v pet strokovnih edinic 62 delegatov in istotoliko namestnikov in sicer polovica od nameščencev, druga polovica pa od službodajalcev.

• Internacionalna železniška konferenca v Celju. V Celju se bo vršila prihodnje dni internacionalna železniška konferenca, katere se bodo udeležili zastopniki Jugoslavije, Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske. Na konferenci, kateri bo predsedoval poslanec češkoslovaške železniške ministrstva g. Banja, se bodo določevala tako zvane tarife za blagovni promet med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Konferenca se bo vršila v Celjskem domu.

• Poroka. V Pragi se je poročila gdčna. Stefica Benedekova s Karlom Hroudom, monterjem in industriji Rudolf Bähr. Bilo srečno!

• Razstava »TISK« ima še vedno vsak dan veliko število obiskovalcev. Da se ustreže vsesplošnemu zanimanju, je vodstvo sklenilo, da vrši vsak dan ob treh popoldnevih vodstvo po razstavi. Vodstva se lahko poslužijo tako šole kakor tudi posamezni obiskovalci. Vstopnina na razstavo se je znižala tudi za korporativne obiske organizacij. Organizacije, ki žele obiskati razstavo, dobe za svoje članstvo vstopnice po Din 3 pri blagajni. Treba se je izkazati s pooblastilom organizacije. Znižana vstopnina pa velja seveda le pri skupnem obisku nad 10 oseb.

Špeciialna trgovina
športnih čepic
nudi vedno najlepše vzorce čepic ter najceneje. V Ljubljani je to tvrdka A. Presker, Sv. Petra cesta. 196

• Kongres delegatov Proforskega društva. Po vseh iz Sušaka je sedaj storjen sklep, da se bo letošnji redni kongres Jugoslovenskega proforskega društva vršil na Sušaku v dneh 11. in 12. novembra. Kongres bo izvolil novo upravo ter razpravljal o raznih stanovskih in šolskih vprašanjih. Proforski zbor na Sušaku pripravljajo delegatov lep sprejem. Po možnosti se priredi tudi izlet po morju.

• »JOK« proti kašlju in hripavosti se dobi v vsaki lekarni in drogeriji

• Proforsko zborovanje v Novem mestu. Vest v večeršnji številki »Jutra«, da bo 3. novembra redni letni občni zbor Proforskega društva — sekcije Ljubljana, spopolnjujemo z obvestilom, da bo občni zbor na realni gimnazij v Novem mestu.

• V Beogradu je otvorjena očesna klinika. Predvčeršnjim je bila otvorjena v Beogradu občinska očesna klinika. Klinika posluje vsak dan od desetih do dvanajstih, ob nedeljah pa od 11. do 12. Nahaža se v Sredačkovi ulici.

• Jadranska plovidba zgradi 18 ladij. Po odobrenem pomorskem programu zgradi naša Jadranska plovitba tekom prihodnjih deset let še 18 parobrov raznih tipov, počenši od tipa »Karagorgje« in brizne 16 milj do manjših tipov in brizne 10 milj v eni uri. Vse to pa je seveda odvisno od ureditve vprašanja državne subvencije. Tozadevna pogajanja so v glavnem že povoljno rešena in se pričakuje še odobrenje prometnega ministra.

• Knjižne srpske književne zadruge. Srpska književna zadruga v Beogradu bo izdala s 1. novembrom XXXI. kolo svojih knjig. Za letošnje leto bo izdala naslednje knjige: 1. Trenuci i razpoloženja, pesme od Danice Markovićev. 2. Čudan svet, roman od Jakova Ignjatovića. 3. Priopetke od Branišlava Nušića. 4. Dva carstva, roman Branimira Čosića. 5. Rustem i Suhrah od Firdusija. 6. Stvaranje zajedničke države Srba, Hrvata i Slovenaca od Jov. M. Jovanovića in 7. Naši ratovi za oslobođenje i ujedinjenje — Srpsko-Turski rat od Milutina D. Lazarevića. Vseh sedem knjig je tiskanih na fin papir in so vezane v platno. Celo kolo 7 knjig stane 100

KRESIVAL
najbolje, najtrajnejše zato najcenejše!

Pletenine lastni izde'ki

Vedno velika raznovrstna izbira. — Po meri v najkrajšem času. Vsele lastne izdelave cene konkurenčne.

199 F. M. ROZMAN

En gros. Židovska ulica št. 7. Detail.

dinarjev in se naroči pri poverjeniku Srpske književne zadruge g. Vladimiru Kravosu, tajniku Narodno-strokovne zveze, palača Devske zbornice, stranski vhod, pritličje, desno. Naročnino je poslati najpozneje do 1. novembra t. l., ker bodo izšle knjige š s 1. novembrom. Poverjenik ima tudi spisek vseh ostalih publikacij te zadruge, ki se lahko še dobijo.

• Zaradi silne burje na Jadranu je parobrod »Soča«, čigar usoda je nekaj dni bila negotova, v ponedeljek zvečer prispel v šibeniško pristanišče s 30urno zamudo. Vsele silne burje, ki je vladala na Jadranu, se je parobrod »Soča« po svojem odhodu iz Sušaka moral zateči v Selce, kjer je čakal, da se burja nekoliko poleže. S 30urno zamudo je »Soča« potem prispela v Split.

• Usodna cigareta. V Kupusini pri Somboru se je v ponedeljek ponoči pripetila nenavadna nesreča. Tamkašnji notar Bogdan Simčev je bil povabljen na neko domačo zabavo, s katere se je močno vinjen vrnil domov. V postelji si je še prižgal cigareto. Kmalu pa je zaspal in goreča cigareta je povzročila požar: notar je bil pri tem tako opečen, da je pol ure potem v groznih mukah umrl.

Smeh! Krihoti! Zabava!

Vse gre kakor namazano!

Izvrstna veseliga s prijetljeno, temperamento

Lauro la Plante

v glavni vlogi: Bombe smeha! Mlada prodajalka, slikarica, umetnica. — Prijetna zabava s šefovim smehom! — Smeh! — Zabava!

Predstava ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

PREMIJERA! KINO IDEAL

• Velika defraudacija v beograjski »Gostioničarski banki«. Kakor javlja »Politika«, je predvčeršnjim v beograjskih bankarskih krogih povzročila veliko senzacijo vest, da je v »Gostioničarski banki«, ki je veljala kot soliden denarni zavod, bila odkrita defraudacija v znesku več milijonov dinarjev. V zvezi z defraudacijo je baje direktor banke dr. Milan Simić, proti kateremu je uvedeno sodno postopanje. Za ogromno svoto je oškodovan rezervni fond banke.

• Ponarejeni potni listi za Francijo. Pri potniškem odseku primorsko-krajske oblasti so prišli te dni na sled faizifikacij potnih listov za inozemstvo. Na potniški odsek je namreč prispelo 40 potnih listov raznih seljakov iz Brinja v Liki, ki so nameravali odpotovati v Francijo, a so naselili lažnim agentom. V aferi je bila izvršena stroga preiskava ter se je ukrenilo vse, kar je treba, da se organiziranim goljufom pride na sled.

• Stari grad Ozali, ki je sedaj last »Bratstva hrvatskog zrnja«, se preuredi za letošnje, ki se bo otvorilo že v prihodnji sezoni in bo pristopno tujcem in turistom. Da bo stari grad bolj pristopen, se bo stari most na kraju serpentin primerno rekonstruiral.

Velika izbira
volnenega in svilenega pliša

Josip Šilbar, Ljubljana, Stari trg 2 (po'ev zalaznika)

• Zbori. Št. 5 bodo prinesli naslednje skladbe: M. Železnik: »Na vasi«, Fr. Medriky: »Bila jednom ruža jedna« (moška zbor), K. Pahor: »Na sejmu« in »Pomlad« (mladinska zbor), P. Jereb: »Veterček moj« (mešan zbor), A. Jobst: Marjini sem otrok« (mešan zbor z orglami).

• ITO — zobna pasta najboljša! Kmečki gospodinjim prizadeva največjo skrb razsvetljava stanovanja s svetilko, ki ni opasna, se ne kadi in s katero se lahko manipulira. To pa je samo svetilka »Aladdin«, ki jo uvaja v promet Barzel, d. d., Subotica, in s katero lahko brez nevarnosti manipulira tudi otrok.

• Vsakomur, ki potuje v Zagreb, se priporoča novootvoren, okusno opremljen restavracija »Valjak« (štaterska vna), Marovska ulica 10, v prelazu kina »Balkan«. Velika izbira najboljših štaterskih vin ter izborna kuhinja. Lastnik Gjuro Valjak, ustanovitelj mariborske Grajske Kleti. 2012

• Bolne ženske dosežejo z rabo prirodnih grenčice »Franz Josef« neovirano, lahko izpraznijo črevesa, s čimer je pogosto v zvezi izredno dobrodojen učinek na obolenje organe. Pisci učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodne učinke vode »Franz Josef« potrdila tudi njihova preiskavanja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

• Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobno perilo v najlepšo izvršitev.

• Tkanina »ETERNUM«, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura. 185

• Dr. Ivan Hubad, zobozdravnik v Škofji Loki, zopet ordinira od 21. t. m. dalje. 1931

• Savez dobrovoljaca krajevine SHS sreski odbor v Mariboru poziva vse v področju mariborske oblasti živeče dobrovoljce, da se zaradi včlanjenja čimprej prijavijo Tajnik. 1999

• Živnorejci, razkužite s Saneolom! Glej inserat! 1962

Iz Limbljane

u— Dva koncerta pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Prvi bo v nedeljo 11. novembra dopoldne ob pol 11. za mladino, 12. novembra zvečer pa za vse občinstvo. Sodelovali bodo operni pevec g. Julij Bettetto (sologespi), kapelnik g. Anton Neffat (klavir), kapelnik g. Heri Svetel (harmonika), društveni moški in mešan zbor (80 pevcev in pevki) pod vodstvom pevovodje g. Zorka Prelovca. Na sporedu nove, večinoma še neizvajane skladbe.

u— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V petek zvečer in v nedeljo dopoldne moški zbor, v ponedeljek obvezna vaja mešanega zbora. Ne zamudite! Bliža se preizkušnja! — Tajnik.

u— JNAD »Jadran«. I. redni članski sestanek se bo vršil v četrtek 18. t. m. ob 20. uri. Zaradi važnosti dnevnega reda naj se ga udeležijo vsi stari člani in novinci.

u— ASK Primorje. Popoldanske plesne vaje se bodo pričele v nedeljo, 21. t. m. ob 15. Članom ni treba vabil. Uvedeni gostje dobro došli. Reklamacije vabil na naslov: G. Sancin, Tavčarjeva u. 1/III.

u— Reprezentantne plesne vaje slušateljev ljubljanske univerze. Otvoritev v petek 19. t. m. ob pol 20. uri v Kazini. Plesovodja prof. Jenko. Godba »Jazz« — Nagode. 2014

u— Danes prvi četrtkovni plesni tečaj šole Jenko v balkonski dvorani Kazine ob 8. zvečer. Nove prijave se sprejemajo zvečer istotam. Za začetnik(ce) poseben pouk točno od 8. do pol 9. zvečer. 2009

u— Plesne vaje družabnega odseka ZPNJ bodo danes, v četrtek, zaradi koncerta eno uro kasneje. Zbirališče je do 9. ure v mali dvorani. — Odbor. 2011

u— Štetje obiskovalcev grobov. Društvo Skrb za mladino, ki bo v doglednem času zgradilo na Jadranu zavetišče za slovensko revno deco, bo v korist stavbenemu skladu pridrilo kakor lani, tudi letos na praznik Vseh svetih, štetje obiskovalcev grobov. V to svrhu se bodo nahajali v bližini pokopališča nabiralniki, v katere naj blagovolji vsak obiskovalec pokloniti novce. Število darovanih novcev naj bo točno število obiskovalcev. 2010

12023
Dr. Pavel Avramović
se je vrnil ter zopet redno ordinira od 9. — 11. in od 2. — 4. popoldne, Aleksandrova cesta 7., vhod Beethovnova ul. 9/L.

MUDr. Franta Mis
ordinira od 17. oktobra dalje na Poljanski cesti št. 16 (Josefinum) od 2 do pol 4. ure popoldne.

12145
u— Konjske dirke. Kolo jahačev v Ljubljani bo pridrilo v nedeljo 21. t. m. ob 14.30 na igrišču SK Ilirije velike konjske dirke, katerih se bo udeležilo tudi več najboljših zagrebških jahačev. Na sporedu bodo skakanje, cigaretna tura, Jeu de barre, nastop vseh jahačev itd. Vstopnice za to zanimivo konjskosporno prireditve se dobe v predprodaji v trafikah ge. Severjeve v Selenburgovi ulici.

u— Z mestnega magistrata. Prosvetni oddelek pri mestnem magistratu zaradi preselitve v nove uradne prostore v Gradišče št. 2, pritličje (prejšnji prostori okrožnega urada), dne 18. in 19. oktobra za stranke ne bo uradoval.

u— Tatvina iz avtomobila. Delavec Milo Gerlavič, stanujoč na Jegličevi cesti št. 10, je prijavil, da se je prednočnim splazil na dvorišče omenjene hiše neznan uzmovič, ki je iz Adamičevega avtomobila ukradel 150 Din vreden plašč.

u— Ukradeni zajemalke. »Postrešni lovci« so v Ljubljani vsekakor pridno na delu in jim pride prav vsa mnogovrstna roba, ki jo spravljajo stanovalci hiš v podstrešja. Včeraj ponoči se je uthotopil neznan zlikovec tudi v podstrešje hiše št. 31 na Selu ter ukradel iz nekega kovčega na škodo čevljarja Franceta Bernarda štiri medene zajemalke v vrednosti nad 300 Din. Obenem je pograbil tudi v kovčegu se nahajajočo, 400 Din vredno sivo obleko delavca Ivana Jezerška, ki je dal svojčas obleko Bernardu v shrambo. Tatvina je bila opažena takoj naslednj dan, a za tatoma ni duha ne sluha.

u— Schneider — Bezjak »Slovenska jezikovna vadnica«, II. del, je izšla te dni v popravljeni izdaji ter se dobiva po stari ceni 6 Din v Oblastni zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani, kakor tudi v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Prve posledice
prehlada so hripavost in kašelj.
Te neprijetne pojave odstranite
brzo s
KRESIVAL

Kino Lvor tel. 2730

Potop Hesperusa

(BURJA.)

Velika pomorska drama!

Ob: 4., četrta na 7., pol 8., 9.

Najnižje cene! Najnižje cene!

u— Našlo se je na Rimski cesti okoli 20 grafičnih revij. Dobe se v dvorski knjižnici, Borštnikov trg 1, od 5 do 7. zvečer.

u— Vlom v stanovanje. Ključavničarja Anton Vovk in Ivan Pangerc, stanujoča v podzemnem stanovanju na Gospodstevski cesti št. 4, sta prednočnim po povratku domov opazila, da sta okradena. Nekdo je na hodniku razbil na oknu šipo, skočil v sobo in pobral različno obleko v vrednosti nad 3700 Din.

KLUB PRIMORK — ASK PRIMORJE
plesne vaje vsak ponedeljek ob 20. v beli dvorani Uniona. Reklamacije vabil: Klub Primork, kavarna Emona ali Sancin, Tavčarjeva 1—III. Otvoritev 22. oktobra. 12241

Iz Maribora

u— O stanovanjskih razmerah v Mariboru je zbralo Društvo stanovanjskih najemnikov naslednje statistične podatke. V začetku letošnjega leta je bilo v Mariboru 7319 družin, stanovanj pa samo 6675. Od 1. januarja do konca septembra so prevzeli hišni lastniki na sebe ali pa so preuredili v poskovne prostore 120 stanovanj. Poročilo se je v tem času 180 parov ter se je tako povečalo število brezstanovanjskih družin. V Maribor se je preselilo 85 družin. Tako je ostalo 1113 družin brez stanovanj; ker se je med tem zgradilo okoli 35 stanovanj, bo znašal primanjkljaj stanovanj 863. Računati pa je tudi z okroglo 700 nezdravih in neprimernih stanovanj in tako bi potreboval Maribor še najmanj 1563 stanovanj, da bi bile vse družine pod primerno streho.

u— Vlomili so v sredo okrog 3. ure zjutraj poskušali vlomiti v trgovino z mešanim blagom Martje Personove na Teznu. Z močnim drogom so vlomili zamreženo okno, razbili šipe ter pokvarili okvir, v trgovino pa miso mogli priti, ker jih je pregnal pes, ki je čurjal hišo.

u— Nesrečna vožnja. V Spodnji Voličini so se prevrtilkarju Srečku Grabušniku pri vožnji mimo tira zaradi prehoda vlaka splašili konji. Voznik je padel z voza ter si zlomil desno roko.

u— Jekleni Ferdinand. Izvoščki se hočejo ovenčati z rekordorsko slavo, preden jih ne izpodrinejo modernišja prometna sredstva. Železnega Gustava, ki se je vozil s svojo kočijo iz Berlina v Pariz in nazaj, posnema zdaj 72letni izvošček Ferdinand Oehmann iz Reinerza v Nemčiji. Mož si je nadel ime Jekleni Ferdinand. Včeraj v sredo se je s svojo kočijo, ki jo vlečeta dva lepa vranca, pojavil v Mariboru, odkoder se bo odpeljal v Ljubljano, iz Ljubljane pa dalje proti Rimu. Vračal se bo preko Monakovega v Berlin.

u— Bralno društvo v Rušah bo ponovilo v nedeljo, 21. t. m. ob 15. uri »Dobrega voljaka Švejk«. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Fr. Lamprechta v Rušah. 2015

u— Požar. V terek popoldne so bili alarmirani mariborski gasilci, da gori v Šikolah na Dravskem polju. Takoj so se odpeljali na kraj požara in posrežilo se jim je, da so s pomočjo gasilcev iz Šikol, Gorice in Cerkovcev lokalizirali požar. Goreli so hkrati štiri objekti in sicer skedenj in razne shrambe. Ker so zgoreli tudi poljedelski stroji in zaloge sena, žita in slame, je škoda precejšnja. Vzrok požara še ni znan. Šikole so nesrečna vas in so bile letos že parkrat udarjene s požarno nesrečo.

Iz Celja

u— Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo praznoval v smislu društvenih pravil 20. t. m. žalni dan v spomin padlih in umrlih vojnih žrtv naše domovine. Ob 8. zjutraj se bo v ta namen brala maša — zadušnica v cerkvi sv. Danijela, h kateri se v ljudno vabijo vse državne in javne korporacije.

u— Otvoritev predstava celjskega mestnega gledališča. V tekoči seziji bodo gostovali v celjskem mestnem gledališču člani mariborskega gledališča. V terek se je vršila otvoritvena predstava s Fuldivo veseloigro »Ognjenik«. Ako bodo ostali nastopi na tej višini, o čemer smo prepričani, se smejo Celjani nadejati v tekoči seziji zelo lepih umetniških učinkov.

u— Volilni imeniki za volitev delegatov v Pokojninski zavod po stanju 15. septembra so razporejeni do 29. t. m. v celjskem magistratu. Do istega roka je treba vložiti tudi eventualne reklamacije.

u— Železniške legitimacije vpokojencev. Vsi železniški vpokojenci, njih vdove in sirote, oziroma oni, ki imajo velike legitimacije in bivaljo v okoliših celjske pošte, morajo oddati svoje legitimacije v svrhu prolongiranja najkasneje do 20. t. m. blagajniku železniške pošte v Celju. Z legitimacijami je oddati tudi zadnji odrezek poštne nakaznice za pokojnino. Te odrezke pošlje železniška postaja s seznamom upravičencev v Ljubljano. Prolongacija bo 30. t. m. v Celju; legitimacije se bodo dobile zopet 31. t. m. pri postajni blagajni v Celju.

u— Savinjska podružnica Slov. plan. društva bo pridrila v nedeljo 21. t. m. na Celjski koči trgategv grozdja s prosto zabavo. Podružnica vabi vse člane in prijatelje društva.

u— Sprememba uradnih ur pri državnem pravdništvu v Celju. Kakor pri obeh sodiščih v Celju, so od sedaj naprej tudi pri državnem pravdništvu uradne ure določene od 8. do 14. ure.

Iz življenja in sveta

Po končanem poletu

Poveljnik dr. Eckener krmi kanarčka

Newyorške «Times» poročajo po pripovedovanju nekega potnika z zračne ladje sledečo zanimivo epizodo:

Polovico dneva v nedeljo se je «Zeppelin» nad Bermudskimi otoki boril z grozovitimi plohmi, ki so poškodovale ploskve za ravnotežje. Radi tega je ladja zmanjšala svojo brzino. Potniki so bili v velikih skrbih radi vremena in njih nastrojenj: ni bilo nič kaj boder. Mahoma pa se je v kabini pojavil dr. Eckener in stonil h kletki s kanarčkom. Z največjim mirom ga je nakr-

je absolvirala le nekoliko skromnih poletov, potem pa se je tako pokvarila, da so jo morali proti koncu leta demontirati. Drugi cepelinovec je vzletel 8 let pozneje. Prve dni julija 1908. je grof Zeppelin na tej zračni ladji absolviral velik krožni let nad Švico. Tej vožnji je sledilo še nekoliko manjših letov, potem pa je zrakoplov doletela huda katastrofa po eksploziji.

«L. Z. V.» je bil zgrajen takoj naslednje leto, a je 1910. v bližini Weiburga treščil na tla in se popolnoma razbil. «L. Z. 40.» je vzletel maja 1915. Še isto leto pa je na nekem poletu tresčilo vanj, da je eksplodiral in popol-

narave zavaruje lahko na ta način, da loči zločinca za vse življenje od drugih ljudi. Zato ni verjetno, da bi se ta varnostna metoda uveljavila tudi na evropskem kontinentu.

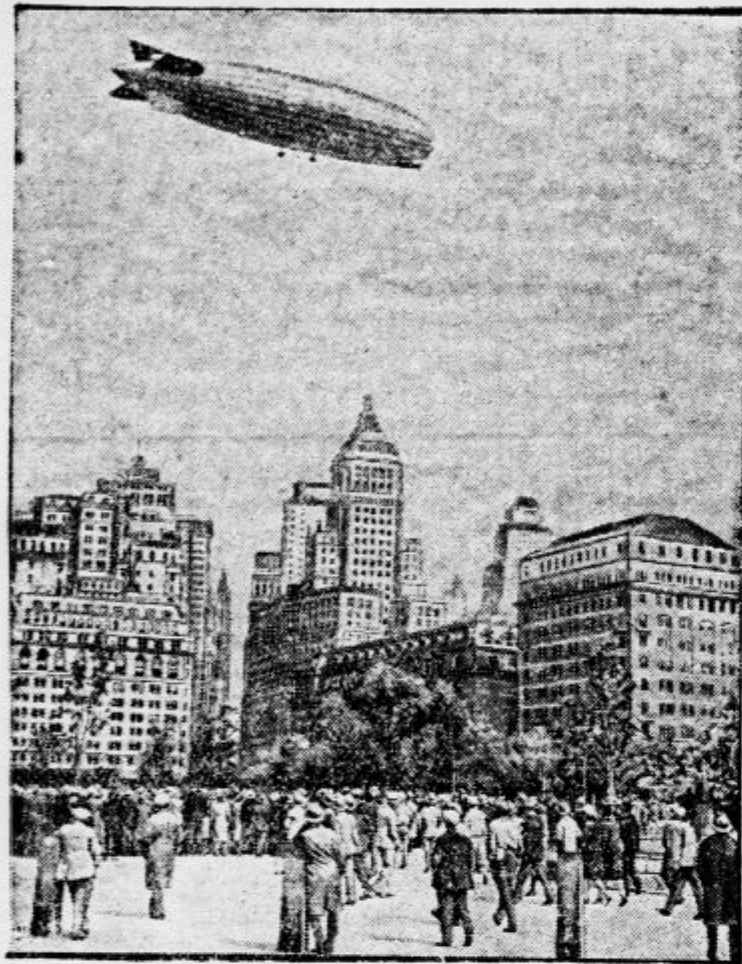
Strindbergova misel o misli

August Falk, vodja Intimnega gledališča v Stockholmu, ki je kot prvi spravil Strindberga na oder — tedaj še z velikim nogumom in majhnim uspehom — je izdal svoje spomine na velikega švedskega pisatelja. Med temi spomini je mnogo čudnih zgodb. N. pr. ta-le:

Strindberg je imel navado, da se je vsako jutro, točno ob 8., spravil s Falkom na sprehod proti Zoologičnemu vrtu. Pri mostu pred tem vrtom sta mnogokrat srečala znanega finančnika, ki je obdaril tam nastavljenega herca z bogato miloščino. Nekega dne je pri pomnil Strindberg s temnim obrazom: »Ta javna dobrodelnost se sama kaznuje, da več.« Kmalu potem je porabil ta prizor v »Sonati strahov«. Finančnik nastopa v tem delu kot hromi ravnatelj Kummel, ki ga vozi z vozičkom. Nekega dne se je zgodila resničnemu vzorniku tega aravnatelja nezgoda in so mu morali odrezati obe nogi. Od tedaj so ga morali voziti z vozičkom. Strindberg je bil trdno prepričan, da je bila v vsem tem neka mistična zveza. Verjel je v silo misli, ki jim je pripisoval celo zmožnost ubijanja.

»Grof Zeppelin« v Ameriki

V hipu, ko kroži nad New Yorkom. Vse promet, vsa dela so se v velikanskem središču Zedinjenih držav ustavila, milijoni ljudi so leteli na ulice, na okna, na strehe nebotičnikov, da bi bili priče zgodovinskega trenutka. Vsa Amerika je bila v teh dneh v nekakšnem mrzličnem stanju. Iz Lakehursta, kjer se je velik končno ustavil po petdesetih nevarnih borih z elementi, poročajo n. pr. značilno podrobno, da je več oseb od razburjenosti in pričakovanja zadela kap.

mil, nato pa zopet odšel v svojo kabino. Potniki so se pomirili, ker so vedeli, da ni povoda za vznemirjenje, če poveljnik zapusti svoj prostor na mostu, in da so vse nevarnosti že minule.

Navdušenje Američanov

Nepregledne množice so od ponelejke pričakovale prihoda zračne ladje. Vožnja je trajala natančno 111 ur 35 minut. Ko so bile priprave za pristank končane, je množica prodrla policijski kordon in se vsula proti »Zeppelinu«. Grmečemu pozdravljanju se je pridružila nepregledna vrsta avtomobilov in njih troblje so začele vse hkrati tuliti. Vladal je nepopisen truš. Potniki stoje ob oknih svojih kabin in živahno mahajo z rokami, odgovarjajo na pozdrave. Ko se je ladja približala zemlji za kakih 30 metrov, so gledalci ponovno bruhili v navdušenje in klicali dr. Eckenerja. Ta se je pojavil pri oknu svoje kabine in z nasmehom odzdravil občinstvo, ki ga je bilo na letališču do 20.000. Gledalci so nato sami pograbil za vrvi in potegnili ladjo popolnoma na zemljo.

Pri izhodu iz kabine je občinstvo ob sulo dr. Eckenerja s cveticami, nakar je sledil pozdrav mostu »Zeppelin« v imenu ameriškega naroda. Poveljnik je na pozdrav odgovoril s preprostimi besedami: »Storili smo svojo dolžnost, kakor smo najbolje mogli.«

Moštvo »Zeppelin« je zelo utrjeno

Moštvo in potniki zračne ladje so napravili vtis, da so silno utrjeni. Poveljnik dr. Eckener sam je izjavil, da je nekoliko utrjen. Posadka se je nato odpravila v prenočišča, drugi dan opoldne pa je odpotovala s posebnim vlakom v New Jersey, kjer jo je čakala slavnostna mestna ladja »Macon«, da jo popelje v Manhattan. Odtod se je izvršila slavnostna povorka z vojaštvom in mornarico pred mestni magistrat, kjer je pozdravil moštvo in potnike župan Walker.

Povratak »Zeppelin«

Po pristanku je bila ladja vso noč privezana na pristaniškem stolpu, proti jutru pa so jo spravili v opo, kjer bo ostala za čas slavnosti v New Yorku in kjer bodo popravili poškodovane dele. Po izjavah dr. Arnsteina se vrne ladja čez 10 dni v Berlin. Za povratek se je prijavilo že pet potnikov, med njimi dve ženski, ki se hočeta prosloviti, kakor se je proslavila lady Drummond-Hay, edina potnica na polju Berlin-Lakehurst. Tako dr. Arnstein, kakor dr. Eckener imata najboljši razlog, da se tudi povratek posreči povsem povojno.

Prve gospodarske posledice posrečenega poleta

Iz New Yorka poročajo, da se je vpliv »Zeppelinovega« poleta pokazal tudi na tamošnji borzi. Že po prvih vesteh, ki so dale upati, da bo zrakoplov srečno prispel v Ameriko, so se dvignile akcije družbe Good-Near, ki vzdržuje skupaj s Zeppelinovimi delavnicami poseben oddelek za zračno plobo, od približno 83 točk na 92 in pol.

Znamenitejši predniki »Grofa Zeppelina«

Letos praznujejo zračne ladje, ki jim je dal osnovo grof Zeppelin, svojo 25letnico. 2. julija 1900. je vzletel prvi cepelinovec »L. Z. I.« Ta zračna ladja

noma zgorel. »L. Z. 40.« je bil nekaj časa tudi v vojni službi.

»L. Z. 104.« je znan po svojem letu v Afriko 1. 1917. Ponesti je nameraval nemškimi četam v afriških kolonijah orožje, municijo in zdravila, toda ko maj je priletel do Nila so ga iz strateških razlogov poklicali nazaj. Potem je nekaj časa vršil službo nad Sredozemskim morjem, dokler ni v aprilu 1918. eksplodiral nad Otrantskim prelivom.

»L. Z. 114.« (»Dixmude«) je bil zgrajen za francosko armado in je 1923. eksplodiral v bližini Sicilije. »L. Z. 120.« (»Bodensee«) je vzletel avgusta 1919. in je vršil službo med Friedrichshafnom ob Bodenskem jezeru in Berlinom. L. 1921. so ga morali Nemci izročiti Italiji.

»L. Z. 121.« (»Polarnica«) je bil dograjen 1921. in je bil na račun reparacij izročen Franciji.

Ti podatki o prednikih sedanjega cepelinovca seveda niso popolni, kajti niti vsa zgodovina, polna uspehov in neuspehov, bi izpolnila debelo knjigo. Zračne ladje, ki smo jih zgoraj naštetili, seveda tudi niso vse, kar jih je bilo zgrajenih. Posebno med svetovno vojno so arzenali v Friedrichshafnu in v Berlinu noč in dan gradili zračne ladje, ki jih je pa vojna drugo za drugo ugonobila. Do leta 1916 jih je na bolj ali manj tragičen način zaglavilo šest in dvajset. Delom, je bila temu kriva njih nepopolnost, še v večji meri pa velikanske zahteve, ki jih je nanje stavila svetovna vojna. Prve velike uspehe med cepelinovci je dosegel šele

»Z. R. III.« (»Los Angeles«)

ki je pod vodstvom dr. Eckenerja oktobra 1924. letel iz Friedrichshafna v Lakehurst. Na tej poti je v celem preletu 8175 km, za kar je potreboval dobrih 80 ur; torej precej manj nego »Grof Zeppelin«, ki je pa v natančno 111 urah 35 minutah absolviral 9926 kilometrov.

Sterilizirani zločinci

Na Danskem se bavijo v zadnjem času z mislijo, da bi uvedli zakon, ki bi dovoljeval sterilizacijo nepoboljšljivih zločincev. V znanstvenih in žurnalističnih krogih se je vnela radja tega huda polemika. Nasprotniki nameravnega zakona skušajo dokazati, da bi bil ta način družbenega zavarovanja pred zločinci nečloveški in predvsem brezuspešen. Znano je, da se je rodil najprvo v severoameriški državi Indijani in pozneje so sledile še Connecticut, Kalifornija in New-Jersey. Za poslednjo državo je podpisal ta zakon »sterilizacijski zakon« sam tedanji predsednik Zedinjenih držav Woodrow Wilson, veliki apostol svetovnega mira in človekoljubja. Sterilizacija se je izvrševala s preprostim, nekravim operativnim postopkom na spolnem udu zločinca, ki mu je bilo na ta način onemogočeno nadaljnje spočetje otrok. Ne da bi v ostalem izgubil spolni nagon. Do operacije je prišlo seveda le tedaj če jo je potrdila posebna komisija, sestojeca iz več psihiatrov, zdravnikov in enega kriminalnega komisarja. Vendar se je le malo prakticirala, ker so tudi tam nastonali ugledni znanstveniki proti njej, češ da nikakor ni dokazano, da se zločinska narava očetova poraja tudi v otroku, a družba se pred nepoboljšljivimi zločinci in pred morebitnim podedovanjem zločinske

Marija Feodorovna

po rodu danska princeznja, žena ruskega carja Aleksandra III. In mati Nikolaja II. je umrla te dni v bližini Kodanja v 81. letu starosti.

Kdor bi rad

užival vedno tople dni, naj si gotovo nabavi izborni in poceni

ZIMSKO SUKNJO pri trvdki

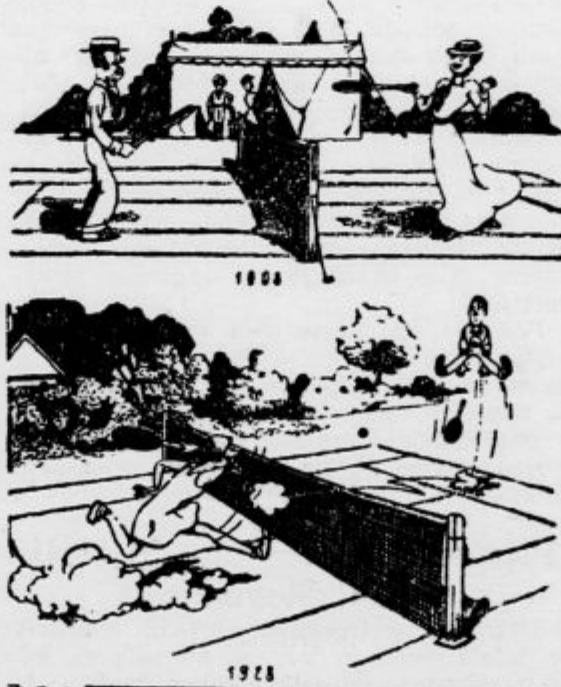
Drago Schwab, Ljubljana.

Koliko letal se je ponesrečilo letos?

Ameriški državni trgovinski oddelek je objavil statistiko, iz katere je razvidno, da se je v prvi polovici letošnjega leta ponesrečilo po vsem svetu 390 letal. Pri tem je izgubilo življenja 153 oseb. Letalske nesreče se strahotno množijo. Tako je bilo v vsem larskem letu samo 190 letalskih nesreč, torej v samem letošnjem prvem polletju več nego dvakrat toliko.

Vlada kot posredovalka zakonov

Londonski list »Daily Mail« poroča iz Bukarešte, da pripravljata romun. vlada izredno ostre ukrepe proti Madžarom, ki prebivajo na Sedmograškem. Baje bo 650.000 (?) madžarskih delavcev, odpuščenih iz služb. Izjemo bodo tvorili le tisti delavci, ki živijo na Sedmograškem že najmanj 14 let in ki se obvežejo, da se v teku dveh let poročijo s kakšno Romunko.

Časi se spreminjajo

ŠOLA

mora paziti na duševni razvoj deteta. Tudi skrbni rod telji mo-
ajo paziti, da ne bi trpel telesni razvoj deteta radi bivanja v
solni trujenja pri učenju

Zdaj razvoju deteta odvaja v prvi vrsti od odgovornosti oče prehrane
za casa dorasčanja deteta potrebuje in nekaj ko več od običajne
dnevne hrane. Ta »nekoliko več« je

OVOMALTINE

»repilni proizvod ki ima prijeten okus se lahko prebavlja, in
v majem obsegu ali v pravilnem razmerju, vnos v otroški or-
ga izem on oživl enako energijo, ki ospeši razvoj deteta.
2-3 žličke »Ovomaltine« z mešom za zajtrk in južino pos e-
sijo duševni in telesni razvoj deteta ter okrepi njegovo telesno
odpornost proti raznim nalezljivim boleznim

Dobiva se povsod! —

Izrežite in pošljite nam:

BON broj 106

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franko brezplačen vzorec
»OVOMALTINE«.

Ime in priimek: _____

Poklic: _____

Stanovanje: _____

Kraj: _____

Ako ste se odločili za
radio, pojdite k
Iv. Bonaču, zastopniku
Baltio - Radio Stockholm
Z njegovimi aparati
boste uživali vsak dan!

Radio

Izveček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m
0,7 kw), PRAGA (349 m 5 kw), BRNO (441 m
3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN
(484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw),
LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART
(380 m 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON
(Darenty 1604 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw),
BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM
(Motala 1380 m 30 kw).

Četrtek, 18. oktobra.

LJUBLJANA 12: Reproducirana glasba
in borzne vesti. — 19: Italijanska. —
19.30: Predavanje o radiu — 20: Celosolo
igra prof. Sedlbauer iz Ptuj. Vmes solo-
petje Mirka Pughja.

ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert —
19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz
Prage — PRAGA 16.30: Vojaška godba.
— 19.30: Simfoničen koncert češke filhar-
monije. — BRNO 19.30: Prenos simfonič-
nega koncerta iz Prage — VARŠAVA
20.30: Večerni koncert lahke godbe. — DU-
NAJ 11: Dopoldanski koncert — 16.15:
Koncert kvarteta. — 17.15: Glasba za
otroke. — 19.30: R. Straussova opera »Ari-
jadna na Naksosu« (Prenos iz opere.) —
Poljuden orkestralni koncert. — BERLIN
17: Skladbe za 2 violini in klavir — 30:
Pevski večer. — 21: Nabozni in posvetni
spevi — FRANKFURT 20.15: Program iz
Stutgart. — Glasbeni in recitacijski večer.
— LANGENBERG 17.45: Koncert na
harfo. — 20: Glasbene posebnosti slavnih
skladateljev. (Godalni in pevski kvartet.)
— STUTTGART 16.15: Popoldanski kon-
cert. — 20.15: Sindhodramski in glasbeni
večer — BUDIMPEŠTA 18.15: Koncert ci-
ganske kapele — 20.15: Koloraturno petje.
— 22.15: Koncert godbe na pihala. — LON-
DON 19.45: Schubertove klavirske sonate
— 20.15: Lahka godba — 20.45: Schuber-
tova in Wagnerjeva glasba ter pesmi. —
RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni kon-
cert. — 20.45: Offenbachova opereta »Bo-
narjeva hči« — STOCKHOLM 20.15: Vi-
olinski in klavirski koncert

Petek, 19. oktobra.

LJUBLJANA 12: Reproducirana glasba
in borzne vesti. — 19: Francoščina. —
19.30: Predavanje o narodni umetnosti —
20: Koncert Dravske divizije. Vmes poje
g. Gostič.
ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert —
19: Prenos s Dunaja: koncert komornega
kvarteta. — PRAGA 16.30: Koncert ko-
morne glasbe. — 19: Zabaven večer. — 19:
Večerni koncert orkestra — VARŠAVA
18: Koncert zbora mandolin. — 20.15: Sim-
foničen koncert iz filharmonije — DUNAJ
11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert

Petek, 19. oktobra.

LJUBLJANA 12: Reproducirana glasba
in borzne vesti. — 19: Francoščina. —
19.30: Predavanje o narodni umetnosti —
20: Koncert Dravske divizije. Vmes poje
g. Gostič.
ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert —
19: Prenos s Dunaja: koncert komornega
kvarteta. — PRAGA 16.30: Koncert ko-
morne glasbe. — 19: Zabaven večer. — 19:
Večerni koncert orkestra — VARŠAVA
18: Koncert zbora mandolin. — 20.15: Sim-
foničen koncert iz filharmonije — DUNAJ
11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert

Prijatelji radia!

Preskrbite si prvovrsten užitek!

z INGELEN 3-cevnim sprejemalcem
vseh valov in

z INGELEN Figaro zvočnikom z umet-
niško svileni sliko.
Mnenja odjemalcev o teh aparatih so
v »Ingelen Radio Nachrichten«, ki so
izšle v 400.000 izvodih in jih dobite v
vsaki trgovini.

Našega sprejemalca dobite:
v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5,
pri Radioval. Kongresni trg 3, ter
pri Franc Bar, Mestni trg 5.
19.45: Orkestralni koncert.

Slišali ste

v »Radiju«-Ljubljana dobre
lastnosti VEZUVIT-KRISTALA,
ki ga nudi samo

RADIO-VAL, Ljubljana

KONGRESNI TRG 3 173 a

Istotam dobite tudi najnovejše ENO-
DVO- IN TRO-ELEKTRONSKE APA-
RATE po priznani nizkih cenah.

orkestra. — 17.30: Glasbena akademija. —
19.30: Koncert komornega kvarteta. —
Lahka godba. — BERLIN 16.30: Koncert
orkestra. — Prenos iz opere: Verdijeva
opera »Don Carlos«. — FRANKFURT 20:
Prenos simfoničnega koncerta iz Stuttgar-
ta. — Starejša komorna glasba. — LAN-
GENBERG 17.45: Pevski koncert. — 20:
Orkestralni koncert. — 21: Orkestralni
in pevski koncert. — STUTTGART 20: Sim-
foničen koncert filharmoničnega orkestra.
— BUDIMPEŠTA 17.30: Popoldanski kon-
cert. — 19.35: Pevski koncert. — 22.40:
Koncert orkestra. — LONDON 19.45:
Schubertove klavirske sonate. — 20.45:
Orkestralni koncert lahke glasbe. — RIM
20.45: Vokalen in instrumentalni koncert.
— STOCKHOLM 18.30: Koncert na har-
moniko. — 20.15: Orkestralni in klavirski
koncert.

Sobota, 20. oktobra.

LJUBLJANA 12: Reproducirana glasba
in borzne vesti. — 19: Nemščina. — 19.30:
Filozofično predavanje. — 20: Koncert aka-
demskega orkestra. — Veseli prizori: Izvajata
g. Cesar in g. Plut, člana nar. gleda-
lišča.

ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert. —
20.35: Koncert lahke godbe — PRAGA
16.30: Popoldanski koncert. — 19.15: Pren-
os opere iz Bina. — 22.25: Koncert na
harmoniko. — BRNO 17.55: Pevski kon-
cert. — 19.15: Offenbachova opera »Hoff-
mannove pripovedke«. — 22.25: Program
kot v Pragi. — VARŠAVA 20.30: Orkestra-
len in pevski koncert. — DUNAJ 11: Do-
poldanski koncert. — 16: Koncert orkestra.
— 19.15: Komorna glasba — 20.05: G.
Hauptmannova igra »Hanice pot v nebesa«.
— Orkestralni koncert — BERLIN 16.30:
Popoldanski koncert. — 20: Dramski večer
in lahka glasba — FRANKFURT 16.35:
Orkestralni in pevski koncert. — 20.15:
O kinih in glasbi ki spada zraven. — LAN-
GENBERG 17.45: Orkestralni koncert. —
20: Zabaven večer in lahka glasba. —
STUTTGART 20: Baladni koncert in dramski
večer. — BUDIMPEŠTA 17.35: Orkestra-
len koncert. — 21: Koncert vojaške
godbe. — Ciganska kapela — LONDON
19.45: Schubertove klavirske sonate. —
20.45: Orkestralni in pevski koncert. —
22.45: Mešan večer. — Rim 17.30: Vokalen
in instrumentalni koncert — 20.45: De-
bussyjeva opera »Čudežno dete«. —
STOCKHOLM 19.45: Lirične klavirske
skladbe.

RABITE

TUNGSRAM

Barijeve elektronke

Posetite modni atelje

M ŠARC

ki je najmočnejši po svoji uredbi in
svoji kreativni

Miklošičeva c. Pražakova ul.

(Palača pok. zav.) 121/3

Mojstr Ginek:

Zlati panter

28

»V to je treba, da ostanete od šestih dalje v stanovanju, Larry.« sem pripomnil. »Ne dajte se spet po kaki dami zvabiti od vrat.« Larry se je zdrnil in zardel, a Moore me je vprašujoče pogledal. »Kaj mislite s tem?«

Razveselil sem ga z zgodbo o nepričakovanem posetu gospe Fawcetteove in omenil nazadnje, da bo drevi pri gospe Fawcetteovi Nataliji na čast družabni večer.

Moore je pomolčal. Izraz njegovega obličja me je vznemirjal. Nazadnje je dejal z veliko resnobo: »Ta stvar ni kar si bodi. Plaši me zlasti misel, da naj pride to dekle — po vsem, kar ste mi pripovedovali o njej — v dotiko s tako sodrgo. Prav nič mi tudi ne ugaja, da je gospa Fawcetteova vohunila pri vas. Videti je, da že kaj dobro veda, kako je z nami. A naidejam se, da drevi doženemo, kje se tolpa shaja, če se vam le posreči, da ostanete meni in Viningu za petami.«

»Najbrže se mi bo posrečilo,« sem odvrnil. »Toda misel, da pojedete sami v levov brlog, se mi upira.«

»Dovoljkrat boste že imeli priliko, da boste z menoj krotili leve.«

To rekši je stopil Moore z voza in poplesavaje izginil med množico. Nikoli ni pozabil igrati svoje vloge, razen kadar sva bila sama in naju ni nihče opazoval.

Kmalu nato sem poslal Marryja iskat avtomobila za zasledovanje; nekaj pred stanovanjem Natalijine tete sem tudi izstopil in šel, ker je bilo skoro že štiri, peš na čaj, zastran katerega sva

bila domenjena z Natalijo, vso pot pazéč, da me ne bi kdo zasledoval.

Ob pogledu na hišo mi je jelo srce nemirno utripati. Z velikimi skoki sem se vzpenjal po stopnicah, ves srečen ob misli, da bom videl Natalijo. Toda čakalo me je silno razočaranje.

»Gospodična van Cleef se še ni vrnila,« mi je rekel sluga. »Mislim pa, da je gospa Trevorjeva doma. Pogledal bom, ali sprejema.«

Ko sem čakal kakih pet minut, je prišumela Natalijina teta v sprejemnico in otvorila razgovor s ploho opazk o najnovejšem plesu, najnovejši knjigi in najnovejšem gledališkem komadu. A čas je mineval, ne da bi se bila Natalija vrnila, in jaz sem se jel vznemirjati. Naposled sem se odpravil in vpricho tete pogledal na uro z grozo sem videl, da bo kmalu pet!

Natalija ni bila prišla še nikoli, kadar je bila zgovorjena z menoj, za več ko deset minut prepozno. Zdaj pa je bila minila skoro že ura in še vedno je ni bilo! Najbrže sem zelo prebledel, zakaj moja gostiteljica me je vprašala z vidno skrbjo:

»Kaj vam je, gospod Clayton? Ali vam ni dobro?«

Zbral sem se. »Ne, ne, nič pomembnega ni, gospa Trevorjeva — toda — ne morem si pojasniti, kaj se je zgodilo z gospodično van Cleef. Rekla je, da bo ob štirih doma. Ali ne veste, če ni morda nameravala iti z gospo Fawcetteovo še kam drugam?«

Nasmešek je zaigral gospe Trevorjevi okoli ust. »Tega ne vem — a mogoče je vendarle. Toda naidejam se, da pride vsak trenutek. Ali vam je bilo čakanje tako težko?«

Zatrtil sem ji, da sem se z njo imenitno zabaval. Naročila je čaj in jaz sem kramljal z njo o vsem mogočem, da bi skril svojo naraščajočo skrb za Natalijo.

Čas je mineval. Do šestih ni več dosti manjkalo, a Natalija se še vedno ni bila vrnila. Delj nisem utegnil čakati, ker sem moral na sestanek z Moorem. Poslovil sem se od gospe Trevorjeve, ki je bila zdaj že sama v skrbih, in ko me je sluga odvel k vratom, sem slišal, kako je zaklicala številko gospe Fawcetteove v telefon.

Na povratku domov sem se skušal pomiriti. Mogoče se je bila kam peljala z avtomobilom in se ji je spotoma pripetila nezgoda. Ali pa je bila Natalija srečala kake stare znanke in pozabila na dogovor; morda se je bilo zgodilo tudi kaj drugega, kar jo je zadržalo. Toda pomiriti se nisem mogel, zakaj vedel sem, da je gospa Fawcetteova opasna ženska in v zvezi z dvomljivimi ljudmi, ki se ne menijo za zakone. Vsekako pa nisem mogel v tej stvari ničesar ukreniti, dokler nisem opravil svoje nočne naloge, da zasledujem Moorea in Vininga v avtomobilu.

Ob četrtna sem prišel v svoje stanovanje. Larry me je sprejel pri vratih z novico, da me v bližini čaka naročeni avtomobil z zelo zanesljivim šoferjem in da mi je pripravil v spalnici udobno obleko in svoj lastni samokres.

Preoblekel sem se in rekel Larryju, da ne mislim vzeti samokresa s seboj.

»Pa bi ga vendar vtaknili v žep,« je menil Larry. »Saj je mogoče, da ga ne boste rabili — a če bi prišlo do tega, tedaj vam bo prekleto potreben!«

Varno bi bilo, če bi opozarjal nase s streljanjem, in mimo tega se pustite me pri miru, Larry, saj nismo na divjem zapadu. Nemaj boj ne vidi verjeten.«

Larry je žalostno zmajal z glavo. »Pa bi bilo vendarle bolje, če bi ga vzeli s seboj.« Kasneje se je res izkazalo, da je bil Larryjev nagon zanesljivejši od mojega razuma.

Ne mučite svoje dece z ribjim oljem, temveč
dajte

JEMALT

JEMALT je zlatorjav prašek, prirejen iz 30 % ribjega olja in iz suhih sladnih ekstraktov, katerega hranilnost je obče poznata. Dobiva se v vseh lekarnah v malih in velikih ovojkah.

Pometajte pred svojim pragom!

(Dopis iz prekmurskih učiteljskih krogov.)

Strahno je sovraštvo klerikalcev do naprednega učiteljstva. Nešteto krat so že bili polni stolpci njihovega glavnega glasila, pa da kratko malo prezremo vse izbruhe njihovih malih podeželskih lističev. Nikogar še klerikalni listi niso tako oklevetali kakor napredno učiteljstvo. Vsakdo ve, v čem je njihov namen ki jim posvečuje sredstva. Danes so oni gospodari in prvo je na vrsti učiteljstvo, da mu pokažejo svojo moč. Napredni učitelji je zanje uporniki ki se brani hlapčevanja. Tega je treba najprej uničiti, če ne drugače, vsaj moralno. Napredni učitelj je glavni kamen spotike, ako njihova plesniva pšenica po deželi ne gre v klasje. Zato mu je treba oblatiti čast, oklevetati ga do goleza.

Zloglasni »Slovenec« članek z naslovom »V črni okvir« in popravki, ki so mu tako nerado sledili, so nam z bengalično lučjo razsvetlili vso črno dušo klerikalizma v boju z naprednim učiteljstvom. Hvala Bogu pa je tudi ta gnusoba imela svojo dobro stran, da je marsikatero pripravila k razmišljanju o strupeni brezvestnosti klerikalizma. Najhuje je pač, da žive ti krščanski moralisti iz golega sovraštva do naprednega učiteljstva v tako zakrknjeni zaslepienosti, da ne vidijo svoje najbližje okolice. Nič jih ne briga, da njihovi ljudje nikakor niso sama jagmetja med »grešnimi volkovi«. Bog varuj, da bi kdo zrehe iz vrst njihovih najbližjih mož obesil na veliki zvon. Doslej smo iz kolegialnosti in zaradi skupnih stanovskih interesov estaki obzirni molčimo in ne sovražimo nikogar. Toda povdariti moramo, da je boj gotove klke proti slovenskemu naprednemu učiteljstvu v Prekmurju še bolj ozoben, kakor drugod. Znano je, kako so bili po klerikalnem tisku v Prekmurju vsi učitelji — »prišleki« proglasoni za prešušnike, pijance, tolovaje, gusarje, janičarje in tako. To, žal, iz lastnih stanovskih vrst. Seveda se klevetniki pri tem delajo svetnike in niti malo ne pomislijo na svoje grehe. Zagrebški listi (glej »Narodni val« z dne 28. 9.) že pišejo o raznih klerikalnih varovancih v Prekmurju in njihovi morali. Mi se molčimo. A kmalu bo konec naše potrpežljivosti in pri prvem ponovnem izizivanju bomo nastopili s prav nepriljubljenimi presenečenji, da bodo tudi klerikalni moralisti »spoznali« svoja garjeva lag metja. Z našimi razkritji pa ne bo tako, kakor se je to dogodilo častitemu »Slovencu«. Nam ne bo treba preklicavati ničesar!

Obup obubožanega Prekmurca

Ljubljana, 17. oktobra

Včeraj okrog 14. si je v svojem stanovanju v Vodmatu 189 pognal kroglo v desnico sence 27letni trgovec z deželnimi prideli Franc Pozdek, doma iz Buconcev v Prekmurju. V hiši je po nenadnem strelu prišlo do razburjenih prizorov, posebno, ko so stanovalci ugledali Pozdeka na tleh vsega v krvi. Nekdo je odhitel na policijsko stražnico in telefoniral po rešilni voz, ki je Pozdeka še živega odpeljal v bolnico. Tamkaj pa je nesrečnej še čez nekaj minut umrl in so truplo prenesli v mrtvašnico.

Lzdek je prišel pred leti v Ljubljano ter naložil svoj prihranjeni denar v podjetje nekega trgovca, ki pa je propadel in z njim vred Pozdekovi prihranki. Pozdek sam je zašel v denarne težkoče, a se je skušal zopet dvigniti. Nameraval se je v kratkem tudi poročiti, a je imel pri svojih trgovskih poslih smolo in je še bolj obubožal. Poslednje dneve je bil duševno popolnoma strit in v torek se je nenkrat odločil, da stori konec svojemu življenju.

ŠAH

Občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba se bo vršil v sredo, 31. t. m. ob 20 v restavraciji »Slova«, zadnja soba. Za razvoj šaha v Ljubljani bo velikega pomena, ker se bo na nem razmotrivalo o vseh prečih vprašanih, ki so zaustavila uspešni razvoj in potek šahovskega življenja v našem mestu. Zato vabimo na občni zbor člane in vse prijatelje šahovske igre, ki bodo z novimi idejami in nasveti pripomogli, da se vzpostavi v našem mestu velik in močan šahovsk klub, ki bo ustrezal znanju in moči ljubljanskih šahistov.

Poslano

Krojači, krojaški pomočniki, pozor!
Pri trdki Drago Schwab v Ljubljani se nahajajo konfekcijski krojaški pomočniki v stavki. Pomočnike opozarjamo, da ne iščejo dela pri g. Schwabu, dokler traja mezdna stavka. 2008
Stavkajoči konfekcijski krojaški pomočniki:

Pred sodniki

Gregor in njegovo društvo

Leta 1923. se je ustanovilo v Ljubljani »Splošno podporno društvo uradnih slug za Slovenijo«. Društvo, čigar namen je bil podpirati onemogle člane in upokojece, pa ni bilo namenjeno dolgo življenje, saj so si vso podporo razdelili med seboj odborniki sami in sicer tajnik, predsednik in blagajnik. Društvo so že kmence naslednjega leta razpustili in sklenili, da se denar razdeli med revne člane, za katere so se seveda zopet smatrali oni trije, saj drugi ni nihče denarja videl. Ko se je neki član pritoževal, da ne gre vse po pravici, so bili še tako drzni, da so ga tožili, mož pa se je preplašen poravnal in plačal stroške, mesto da bi zahteval revizijo.

Vsi člani so lahko pogrešali društvo, od katerega niso imeli nikakega dobička, le Gregorju se je storilo inako, ko je predsednik razrezal društveno štampiljko. Mož si je pa kmalu pomagal. Narečil je novo štampiljko društva, ki faktično niti obstajalo več ni, ponaredil je polno in jo opremil z žigom ter jel pobirati podporo. Tako je obiskal tam kakih 114 strank in povsod dobil denar, saj je v svojem okoliščju tako lepo prosil za pomoč in podporo za onemogle člane in upokojece, da je vsakega Gregor je pobiral po Ljubljani, Kamniku, Kranju, Lescahu, Radovljici, Celtni, Mariboru in drugje. Dokazano je, da je nabral 4090 Din. a druge vsote je mož popravil in zapisal večje zneske. Ker se posamezniki ne spominjajo, koliko so mu darovali ni za ostale zneske višina upokojenja.

»Vse, kar sem storil, sem storil v stiski, saj sem tedaj čakal več mesecev, preden sem dobil svojo zaslužno pokojnino,« se je zagovarjal Gregor in prosi, naj ga nikar ne obsojijo, ker ni nikogar ogroževal, društva ni opustil, ker ga faktično že ni več bilo, stranke so pa same dale darove, ki so mu seveda prav prišli.

Saj imate 1300 Din pokojnine, bi pa še za kakšno delo prišli, da bi lažje izhajali, potem bi že šlo,« je dejal Gregorju predsednik in mu prebral sodbo, s katero je bil mož obsodjen radi hudodelstva goljufije na 2 meseca ječe in dva posta.

»Kaj si vendar delal pri sodišču?« ga pobara njegov prijatelj Ožbolt.

»I, kaj, saj veš, takole precej nobel izgledam, pa me je neka stara žena prosila vbojaimme. Nisem rekel, da ne bom dal, pa vendar ji ni bilo treba ničesar dati, ker me je prehitel stražnik.« Med tem, ko je hitel vrbati s svojo kobilico po široki cesti, je pristopila 80-letna starka izžanska Špela iz sodnje, se ozrla okoli sebe in poklicala svojo desetletno nečakinja, ki jo je spremljala.

»O, ta Ribničan, je hitela pripovedovati starka, tako široko se je režal, ko sem ga prosila, naj mi kaj poda, da me je takol dobil na yiko stražnik. Ne vem zakaj se je ta človek tako smejal, meni šnoti. Vsak teden ankrat napravim ta dolg križev pot iz Iga v Ljubljano, kjer malo poprošim, saj som stara in ne morem ničesar delati. Zdaj so mi pa tudi to prepovedali. Le gospod sodnik so bili dobri z menoj, dejali so pa: »Špela, postava zahteva, moram vas kaznovati, čeprav ste že stari, pa boste počakali pri nas samo 24 ur.« Zdaj me pa pridit jutri iskat, danes ne bom spala v svoji bahti, ampak kar v tole palači,« se je šaljila žena, odslavlita deklica in se odzibala trudnih korakov nazaj skozi visoka steklena vrata.

Velour in sukrno
za domače plače, velika
izbira — niske cene
R. Miklauc
»Pri skotus«
LJUBLJANA, Lingarjeva
ulica — Pred škofijo

Budilke
F. CUDEN
Ljubljana
Prešernova 1

Živinoreci!

Uporabljajte za rezkuževanje hlevov, orodja in živine SANEOLIN, za desinfekcijo rok pa SANITOL. — Srdstva jolbite v vsaki lekarni in drogeriji odnosno pri proizvajalcu:
CHEMOTECNA, družba z o. z.
Ljubljana, Mestni trg štev. 10

(vornica parketov in žaga na darivao)

PRODAJA: hrastove in bukove pariete in podobne latve, rezani material iz hrastovine in parjene bukovine, gabrovine itd. — Oddelek: Trgovina sabaioev.

Kupuje vse vrste hrastovih trizov hrastovih klad in kratkih vih desk.

Brzjavi: Parkete Karlova.

Telefon: Inter. 444.

Poštni pretinae: 46

MED

akaci v konvah od 5, 10, 25 — 30 kg se dobi v vsaki količini pri

Nikoli J. Čurčiču

NOVI SAD, Zitni trg 20

T. I. 20-08. Brzjavi: »Hamor«, Novi Sad

PUH — PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Zahtevajte
BREZPLAČEN CENOVNIK UR

namiznih, žepnih, stenskih na odplačila in v gotovini

»Odplata« K. D. S.

BEOGRAD, Kajetanje Ljubice ul. 18, mezzanin 6—10. 12236

ŽAGA

z dobro stalno vodno silo in stavbami, ki ne potrebujejo popravila stoječe ob cest v neposredni bližini Kamnika, prpravna tudi za manjšo industrijo,

UGODNO NAPRODAJ.

Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«

Radio-detektor-aparate

nudi najkulantneje

IVAN BOGATAJ, Kongresni trg št. 19

poleg nunske cerkve. 12.165 a

Tovarniški kompleks

v neposredni bližini Kamnika, z dobro in stalno vodno silo, šestimi objekti v brezhibnem stanju, električno napeljava itd., pripraven za kovinsko industrijo se ugodno prodaja. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«.

ORIGINALNO

Jugobanāt-patent-brasno
PROIZVADJA JEDINO
Sjedinjeni paromlini d.d. Bjelovar
ČUVAJTE SE SLIČNOIMENIH PATVORINA

Specijalna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni

LUD. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ul. 6/1. Tel. 2980

TOBLER

Svetovna tovarna čokolade bonbonov kakao
EDINA COKOLADA BREZ KONKURENCE

z alpskim in ničkom mandlji, češniki,

z moko, vanilijo, asorti

v tablicah, kroketih in napolitankah

POLNO VITAMINOV

Specijalna trgovina vozičkov in koles

ZEMELOR OTON, Marijin trg 8

V zalogi:

žepne baterije, svetilke, karbid v škatlah.

Na debelo Ceniki franko! Na drobno!

ZEPELINOV USPEH

Vam bo razumljiv, ako prečitate interesantno knjigo:

Junaki prekomorskih poletov

ki popisuje zahtevne mož, ki so poskušali preleteti oceane in pripravljali pot Zeppelinovemu uspehu.

S slikami opremljena knjiga velja broš. Din 36.—, v platno vezana Din 46.—, poštnina 2 Din.

Dobite jo po vseh knjigarnah ter pri založni

Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54 (nasproti glavni pošti)

Gabrove hlode

od 18 cm srednjega premera spredaj in 1 metra dolžine, v vseh količinah ali cele gabrove gozde

KUPIMO.

12212

Ponudbe na: »Posavina« k. d. za trgovino in industrijo u Zagrebu, Mesniča ulica 17

Ugodna prilika:

Prodajo se sledeči, popo'noma

novi mizarski stroji:

1. Tračna žaga, (Bandsäge)
2. Vrtalni stroj (Langlochbohrmaschine)
3. Ravnalni stroj (Abriehmaschine)
4. Stružni stroj, (Fräsmaschine)

12224

Stroji sploh nerabljeni, oone zelo ugodno. Interesent naj se izvolijo obrniti na šifro »Mizarstvo« na upravo Jutra

